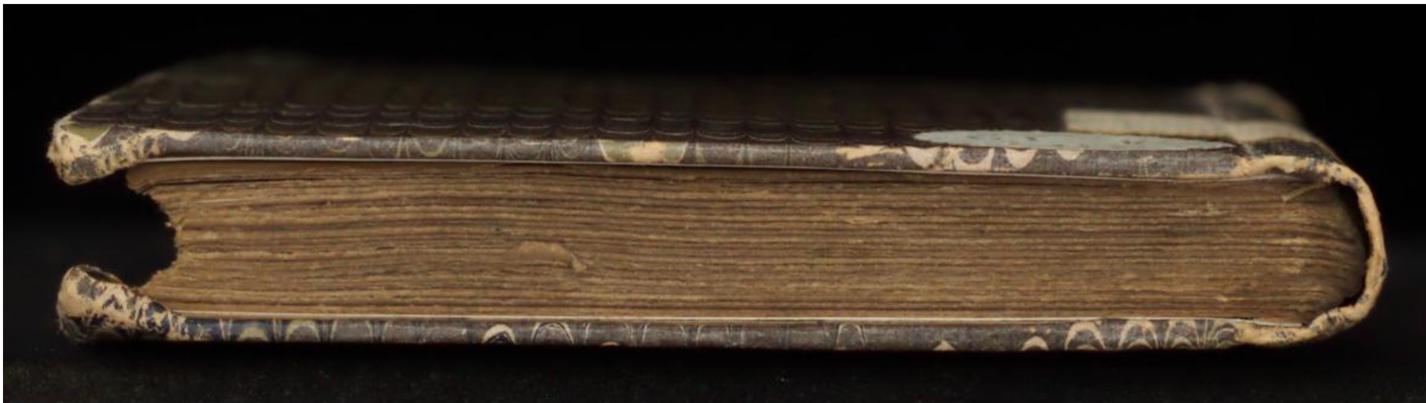
391
M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

MicroChamber ©
Beschermvel
KB

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

VINDICIÆ
Pro
VIRO
CLARISSIMO,
DN. PHILIPPO REINHARDO
VITRIARIO, JCTO
&
ANTECESSORE ORDINARIO
LUGDUNENSI,

CONTRA
GOTLIEB GERHARD TITIUM
In
SPECIMINE JURIS PUBLICI
RESTAURATI &c.

SCRIPTÆ
à
J. J. V. L. S.

391
kw
M 12
Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud CORNELIUM BOUTESTEIN
MDC XCVIII.

h

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Ad Benevolum Lectorem.

ANte annos viginti Dominus Vitriarius ſcripſit Genevæ Inſtitutiones Juris publici Romano-Germanici, methodo Inſtitutionum Juſtiniani; quia eam non minus Juri publico clare & facile explicando commodam & aptam exiſtimavit, quam Juri privato. Cum liber adhuc eſſet tantum manuſcriptus, etiam à ſtudioſis ita circumferretur anno 1683. incidit in manus Illuſtris Domini Mauritii, aſſeſſoris Cameræ Spirenſis, Viri omnium judicio & confeſſione, ut in aliorum ſtudiorum genere, ita imprimis in ſtudio Juris publici Romano-Germanici, conſummatiſſimi, qui cum eum legiſſet, ſtatim dignum judicavit, ut prælo ſub-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

jiceretur, id quod etiam à Bibliopola Olffen, inſcio tamen Domino Vitriario factum: cum tempore ſubſequente, anno ſ. 1686. alia editio Lugduni Batavorum ab ipſo fuiſſet curata auctior & correctior priore, non tantum viri illuſtres & clariſſimi partim principum conſiliarii, partim Profeſſores eruditi ſuo judicio eum probarunt, verum etiam factum eſt, ut paſſim in Academiis Germaniæ ſtudioſæ juventuti in collegiis explicaretur. Prodiit adhuc alia editio notis illuſtrata 1691. ſub titulo* Vitriarius Illuſtratus: *In præſenti anno alia, cujus prior pars jam abſoluta dicitur, poſterior vero adhuc ſub prælo ſudat. Quamvis autem pluribus viris Illuſtribus & eruditione*

* *V. Dn. Kulpis in tractatu de ſtudio juris publici recte inſtituendo.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ingenio, & judicio Clariſſimis, ut dictum, methodus iſta placuerit probataque fuerit, tamen labente hoc anno 1698. *Lipſiæ impreſſum eſt* ſpecimen Juris publici Romano-Germanici à conſueta ordinis materiarumque confuſione variiſque ſcriptorum præjudiciis adæquata brevitate reſtituti. Auctore Gottlieb Gerhard Titio. *in cujus præfatione auctor obſcuri hactenus, ſi non ficti nominis, methodum Cl. Vitriarii, ut abſurdam & ineptam tradendo juri publico diffamat: quæ cum ipſe legiſſet, rationes autem vel nullas, vel leves, verum cavillationes tantum & convicia vidiſſet, hominem contemtu potius, quã ſua reſponſione dignum judicavit. Cum autem alii quos vel in partes trahit,*

vel etiam quibus non vacat, ut hæc accuratiori examini ſubjiciant, facile ea pro veris arripere, & hac ratione labes libro aſpergi poſſet, ego, qui jam aliquoties collegiis Dni Vitriarii interfui, ejuſque mentem ſatis mihi perſpectam eſſe puto, ob pietatem quam ipſi debeo ferre nolui, ut iſta convicia inulta manerent, propterea pro ipſo vindicias has contra dictum Titium adornare debui, ut omnibus pateret quam vel nullis, vel levibus rationibus & meris cavillationibns Cl. Virum aggredi ſuſtinuerit. In eo vindicando ſoleo præmittere verba dicti Titii, & reponſionem ſtatim ſubjicere: quid præſtitum jam fuerit vel ab uno vel altero, benevolus lector judicabit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Verba Titii Reſtauratoris.

Primum incommodum non immerito illud habetur, quod materiæ cognitu valde neceſſariæ, ſed quarum illa trium vocabulorum methodus capax non eſt, vel omnino omitti vel obiter ſaltem tractari ſoleant v. gr. diſquiſitio de imperii Romano-Germanici origine, merito fundamentalis pars exiſtimatur, ſine qua ſpecialior Imperatoris Germaniæque jurium tractatio, rite inſtitui nequit. Porro tractatio de forma imperii Romano-Germanici inter principales jure ſuo refertur, nam in ea, velut in centro, univerſum jus publicum confluit ac ejus ope jurium Germanicorum, ad normam generalem relato-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

rum, indoles ſolide demum intelligitur, ſed cum neutri methodus Tribonianea locum aliquem relinqueret, illam occaſione tituli Imperatorii l. 1. tit. 4. §. 4. 5. hanc in tractatu de ſubditis imperii *l.* 1. tit. 19. §. 23. incidenter & frigidiſſime inſtituit.

Reſponſio.

Sciendum eſt ſcripſiſſe Cl. Vitriarium Inſtitutiones Juris Publici Romano-Germanici, non vero tradere voluiſſe vel hiſtoricam vel Geographicam Germaniæ deſcriptionem; in qua omnino inquirendum in originem Germanorum, varia eorum nomina, linguam, mores, varias per temporum intervalla viciſſitudines & mutationes; Jus publicum autem exhibet leges publicas & ea quæ faciunt ad earum interpretationem. vid. reſtauratorem noſtrum *lib.* 1. *c.* 1. §. 33. qui ſui ipſius immemor jam aliud à Viro Cl. exigit, etiam ſumma cum confuſione eorum quæ erant ſeparanda, aliud

aliud agit *lib.* 2. *c.* 1. §. 6. *& ſeqq.* cum hæc tantum ex Germanica hiſtoria & Geographia ſint præſupponenda, vel etiam per remiſſionem ad ſcriptores, tractanda. Hinc in dicto *libro* 1. *tit.* 4. inquiſivit tantum à quo tempore in Germaniam imperium Romanum ſit tranſlatum, ex quibus cauſis, quid Germani ex tali tranſlatione ſint conſecuti, an utilis ſit? quæ omnia ad jus publicum Romano-Germanicum interpretandum, docendum, & diſcendum ſufficiunt, & apud cordatos viros evincunt ea nec incidenter nec frigidiſſime pro ratione inſtituti ſui eſſe tractata, ſecus ac novus hic philoſophus corrupto & iniquo judicio æſtimat. Ex quo ſequitur tria iſta vocabula Triboniani apta omnino eſſe, ut omnia, quæ ad Juris publici notitiam pertinent, poſſint tractari. Imo ſi apta ſint, ut frigidiſſime tractentur, ut fatetur inſulſus iſte philoſophus, etiam apta ſunt, ut ſolide & accurate hoc fiat. Quæſtio de imperii forma etiam commodo & debito loco ſolide, quan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tum inſtituti ratio patitur, eſt propoſita: forma enim imperii ordinem tradit inter imperantes & parentes, ſuam denominationem accipit à ſubjecto majeſtatis exiſtentiæ, quod cum in præcedentibus titulis à Cl. Viro præſtitum fuiſſet, firma ratione concludere potuit, quod forma Imperii ſit mixta, in quo ſubjecta majeſtatis exiſtentiæ ſunt mixta, ut hoc leges Imperii fundamentales & recta ratio, licet forte philoſophus noſter hoc non intelligat, docent. Nec curandum eſt, quod nihil magis ridiculum dicat novus reſtaurator, quam ſi quis putet, non aliter proſpici poſſe ſecuritati Imperii noſtri, quam ſi mixtura in eodem aſſeratur *lib. 6. c. 7. §. 85.* Democritus enim hic redivivus nullam allegat ſui riſus rationem vel cauſam, & niſi ejus ſtultitiæ hoc tribuas excuſari non poteſt: ridet enim Imperii leges, vid. *art.* 8. §. 1. *Inſtr. pac. Suec.* ridet Imperii Principes, qui idem exiſtimant, vid. *litteras Elect. Saxoniæ ad Ferd. II. de anno* 1630. 24. *Aug.*

ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

exhibentur in theatro Europ. *tom. II. p.* 194 *circa fin.* Inde etiam rejecit opiniones quæ videntur erroneæ eſſe, imo, ſi ea quæ ſcripſit conferantur cum iis quæ Thraſo Germanicus abſurde admodum, confuſe, & impie tradit *lib.* 6. *c.* 7. §. 75. *& ſeqq.* meliora longe ſunt & ſolidiora: eo enim philoſophia ſua delapſus eſt, ut vel ipſe neſciat, ad minimum non audeat dicere, quæ ſit forma Imperii noſtri, vid. *d. c.* §. 96. multa enim & ſolida, non ex verbis eorumque multitudine & faſtu, ſed ex re æſtimanda ſunt. Quod tandem in dicto loco miratur, quod in tractatu de perſonis, Imperio Romano-Germanico, velut perſonæ morali compoſitæ non tribuerit primum locum, & quod forte ideo hoc fecerit, quia in verba magiſtri juravit, qui nullas niſi perſonas ſingulares intellexit, vanum eſt & vani capitis indicium, ſicut non tantum ex hoc loco, ſed ubique ex ſpecimine ejus apparet. Certe magiſter Dni Vitriarii eam eruditionis ſolidæ laudem eſt promeritus,

ut hic ſciolus ne quidem dignus ſit ut cum eo in comparationem deduci debeat, neque iſtud futurum ſpes ſit, niſi cerebrum ab inſanis & monſtroſis conceptibus quos erudito orbi obtrudere ſatagit, purget. Imo, mirandum tertii hujus è cælo delapſi Catonis philoſophiam adeo eſſe obtuſam, ut non videat eadem opera, qua imperantes in Imperio Romano-Germanico recenſentur, agi de eo, ut eſt perſona moralis, ejus hic membra proponi. Legat Bœcleri diſſertationem Grotiatianam, de eo quod civitas egit, *p.* 42. *& ſeqq.* imprimis *p.* 49. ubi ejus verba hæc ſunt: *nihil enim certius apud philoſophos hac ſententia: quidquid majeſtas agit, ſive quicquid habentes majeſtatem agunt, id à civitate, idque adeo ab omnibus civibus actum cenſeri debet. Neque quidquam abſurdius dici poteſt, quam ſummam poteſtatem civitatis civitati opponere:* IN QUEMCUNQUE ENIM VEL QUOSCUNQUE CIVITAS SUMMAM POTESTATEM CONTULIT,

ILLE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ILLE VEL ILLI REFERUNT PERSONAM CIVITATIS. Ex his videbit Magiſtrum Dni Vitriarii non tantum perſonas ſingulares intellexiſſe, ſed & morales. Tandem, quo acumine videre potuit hic agi de perſonis ſingularibus & individuis, cum agatur de imperantibus in Imperio Romano-Germanico in genere. Ubi fit mentio Leopoldi? Joſephi? &c. verum ut videtur, novo huic philoſopho, ſub novo conceptu perſonæ in genere conſideratæ, apparuerunt ut ſingulæ. abſurde admodum!

Verba Titii Reſtauratoris.

Alterum vitium in ordine præpoſtero recte conſtitueris, quo imitaretur Vitriarius diviſionem Tribonianeam in liberos & ſervos, perſonas ſtatim diſtinxit l. 1. tit. 3. in Imperantes & Parentes, ſed hæc diviſio perinde temeraria eſt, ac ſi homines eminus conſpectos, & extra ſphæram oculorum conſtitutos, in mares & Fœminas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

velis diſpeſcere, nam quis in Germania ſubditus ſit dicendus, illud valde dubium eſt, nec poterit ea de re judicari, niſi jura Imperatoris procerumque ex univerſa juris publici diſciplina accurate cognoveris.

Reſponſio.

Juſtus & naturæ rei, ſive omni diſciplinæ practicæ conveniens ordo eſt, ut poſt finem agatur de ejus objecto & partibus ejus, in quibus finem quærit, qui ordo cum etiam in omni juris prudentia poſſit ſervari, etiam ſervari poteſt in juriſprudentia publica, quæ a privata tantum objecto, non vero modo tractandi differt, quicquid etiam ſine ratione & fundamento ineptiat novus hic Philoſophus in præfatione ad lectorem *p.* 10. *& lib.* 1. *c.* 1. §. 30. neque enim vel Tribonianus vel alius quiſquam juriſprudentiæ ſive in genere, ſive in ſpecie jurispruden-tiæ Germanorum hunc ordinem præſcripſit, ſed ipſius rei natura, ut di-ctum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ctum, eum exigit, eum oſtendit atque docet: hic nullum vitium eſt, aut ſi aliquod ſit, non in ordine hoc quærendum, ſed in novi hujus reſtauratoris mente. Et ſicut non eſt temerarium, homines eminus conſtitutos ſive cominus, eos dividere in mares ratione ſexus, aut foeminas: de hermaphroditis nihil dico, ſi enim dentur, erit præter regulam: ita optima ratione in omni civitate omnes perſonæ, ſive accurate notam habeas ejus formam, ſive non, dividuntur in imperantes, & parentes, ea enim quæ rei eſſentiam in genere reſpiciunt, in quacunque ſpecie oportet ut deprehendantur: quamvis verum ſit, ſi homines eminus conſpiciam, quod temerarium ſit, ſi dicam, ſunt & mares & fœminæ, aliud enim eſt ſunt aut mares aut fœminæ, aliud, ſunt & mares & fœminæ: illud certum, hoc temerarium eſt. Et ſi noſter philoſophus animum advortiſſet ad particulam *aut* qua Dn. Vitriarius utitur, forte ab hac intempeſtiva cenſura abſtinuiſſet. Un-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

de non obſtat: quod in Germania dubium ſit, quis ſit ſubditus; quamvis enim in ſpecie forte hoc dubium eſſe quibusdam poſſit, nullus tamen de eo dubitat, quin omnes perſonæ aut imperantes ſint aut parentes in Imperio Romano-Germanico. Et cum Doctori juris, qui jus publicum vel docet vel ſcribit, hoc ex Regiminis forma notum & certum eſſe debeat, temerarium non eſt, ſi eos recenſeat, antequam de juribus cujuſque tractavit, ſed id facit, quod ordo & methodus diſciplinæ, quam tradit, poſtulat, licet ſi is, qui jus publicum nunquam didicit, vel ſtatum Reip. Romano-Germanicæ planc ignorat id faceret, à temeritate non eſſet excuſandus.

Verba Titii Reſtauratoris.

Ulterius non omittenda videbatur diviſio in res mobiles & immobiles, in harum exemplum feuda Imperii producuntur, & ne nimis arida eſſet tractatio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tio, modus inveſtituræ ejuſque renovatio exponitur l. 2. tit. 1. ſed cum inveſtitura acquiſitionem ſuperioritatis territorialis conſummet ac adeo ſemper electionem vel ſucceſſionem aliamve collationem præſupponat, de his modis autem acquirendi demum agatur lib. 3. tit. 20. hinc ὕϛερον πρώτερον eſt liquidiſſimum, non alia fortaſſis cauſa, quam methodi vitio productum.

Reſponſio.

Nec hic vitium methodi eſt, quia omnino methodus juridica vult, ut poſt perſonas tractetur de rebus, verum vitium eſſet Dni Vitriarii, qui non bene & convenienti loco diſpoſuit: ſed nec hoc dicendum: cum enim agat de feudis Imperii in genere, prout conſiderantur ut res corporales immobiles, & abſtrahat à juribus ſuperioritatis, occaſione ipſorum competentibus, merito hic egit de inveſtitura rerum ejuſque renovatione, tanquam

quam de modo quo feuda acquirimus potius, quam ſuperioritatem territorialem, quæ ratione ipſorum in formula inveſtiturarum concedi ſolet, licet non ſit negandum, etiam regalia per inveſtituram acquiri, & ſic ibi tractari potuiſſe, quod tamen non factum ob dictam rationem, non vero ne nimis arida eſſet tractatio; potuiſſent enim omnia Imperii feuda ab Imperio avulſa pluribus, quam ob inſtituti rationem factum eſt, in dicto libro exhiberi.

Verba Titii reſtauratoris.

Tertio iſta methodus otioſas peperit repetitiones, exemplum præbet jam memorata diviſio rerum in mobiles & immobiles, nam illas dicit l. 2. tit. 1. eſſe res, quæ in actu coronationis adhibentur, de quibus dictum ſit in titulo: de modo perveniendi ad Imperium, ergo nihil repetitionem poſtulabat niſi methodi incongruitas.

Reſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

Levis certe objectio, quid ſi reſtaurator novus *lib.* 4. *c.* 1. de iis egíſſet, quod tamen non fecit, an propterea ſi in ſequentibus libris vel titulis de Imperii bonis tractaret, quod etiam omiſſum, ita ut & hic & pluribus aliis in locis ejus ſpecimen imperfectione laboret, ſe ad priora referret, otioſa eſſet repetitio? an vero neceſſaria potius, ne idem bis diceretur? an quando ſtatim in principio ſui ſpeciminis *interim* præſupponit qualem qualem ſtatus Germaniæ publici cognitionem, & ſic ſe refert ad *l.* 6. *c.* 7. hæc tacita relatio, quæ conſiſtit in voce *interim*, eſt otioſa? an eſt ex vitio methodi? an vero potius res hoc exigit?

Verba Titii Reſtauratoris.

Quarto cauſatur illa diſtractiones rerum conjungendarum. Solennes Vitriarii ſunt formulæ: de hac poteſtate

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Imperatoris plura dicemus *lib.* 3. de juribus regis Romani infra *lib.* 3. plura dicemus: de poteſtate in ſpecie vicariis conceſſa agimus *lib.* 3. *&c.* atqui præſtabat res connexas una ſerie proponere, quam in vitas diſcerpere! nunc quævis tractatio fere hiat, ac velut indignabùnda partem ſibi ereptam repoſcit, & eadem opera methodi ineptitudinem auctori exprobat.

Reſponſio.

Jam à nobis dictum Cl. Vitriarium tradere Inſtitutiones Juris publici ſecundum ordinem quem res ipſa ſive juriſprudentia exigit; unde neceſſario ne confundat ea, quæ ſunt ſeparanda tractat primo de perſonis, & quia ordo & ratio docendi exigit ut jura perſonis competentia, tanquam res incorporales abſtrahantur ab iſtis, & commodo ſuo loco collocentur, ibique doceantur & diſcantur, hic in libro primo interim tantum ſupponenda ſunt iſta jura, ſuo autem lo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

o tractanda. Hoc obſervatur in omnibus fere diſciplinis ut interdum quædam tantum ſupponamus vel per indicem dicamus commodiori poſtea loco explicanda. ſic optima ratione Tribonianus in titulo *per quas perſonas cuique acquiritur* §. 6. dicit: *hactenus tantiſper admonuiſſe ſufficit, quemadmodum ſingulæ res vobis acquirantur: nam legatorum jus, quo & ipſæ ſingulæ res vobis acquiruntur, item fideicommiſſorum ubi ſingulæ res vobis relinquuntur, opportunius inferiore loco referemus.* quamvis enim legata & fideicommiſſa ſingularia ſint modi acquirendi dominium ſingulares, & ſic cum uſucapione & donatione conjungi debuiſſent, tamen quia ſunt acceſſoria teſtamenti, recte Tribonianus poſt teſtamenta ea proponit & explicat. Sic in politicis quamquam majeſtas & ejus jura regibus, optimatibus & populis liberis competat, prius tamen tractatur de regno, ariſtocratia, & democratia, quæque eo pertinent explicantur, iſta vero, quæ ſunt de majeſtate

&

& ejus juribus ab iis abſtrahuntur, & ſuo loco ponuntur. Sic Hugo Grotius in incomporabili ſuo & divino opere de Jure belli & pacis *libro* 1. *cap.* 3. belli diviſionem, & perſonas, quæ bellum gerere poſſunt, recenſet, jura vero & effectus explicat in libro tertio. Ita ut hic nullum ſit methodi vitium, neque ejus ineptitudo hac ratione viro Cl. exprobretur per formulas ſuas ſolennes, verum oſtendant, eum ſecundum rationem & rei naturam ſeparaſſe ea, quæ erant ſeparanda, à novo vero Philoſopho noſtro inepte confundi; neque ſic hiat ejus tractatio, cum nihil in libro primo ſit omiſſum, quod ibi tractandum erat, neque methodus & ratio res connectendas invitas ſibi ereptas repetat, nec ſine confuſione eas repetere poſſit.

Verba Titii Reſtauratoris.

Sed illa Particularia ſunt, fortius agendum, & quod nullo penitus fundamento methodus illa nitatur, oſten-

den

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

endum eſt. Perſuaſit ſibi & aliis
erſuadere vult Vitriarius, ſe in libro
rimo agere de perſonis, in ſecundo
e rebus corporalibus, in tertio de in-
orporalibus, in quarto de actionibus
u potius comitiis & judiciis. At-
ui in libro primo agitur etiam de
ebus corporalibus mobilibus, quæ in
ctu coronationis occurrunt, ut jam
ictum, & immobilibus, nam quæ
egna habeat Imperator, quibus diſtri-
tibus præſint Vicarii, commemora-
ur, ſtatibus vero Eccleſiaſticis epiſ-
opatus, abbatiæ, ſecularibus, du-
atus, comitatus &c. aſſignantur.
orro in eodem etiam libro agitur de
ebus incorporalibus, nam exiſtima-
io Cæſaris Regiſque Romani, mu-
era Electorum, aliaque ſtatuum jura
bidem recenſentur. Vice verſa in li-
ro ſecundo agitur quoque de perſo-
is, nempe inveſtientibus & inveſtien-
is, eximentibus & exemtis, de of-
icialibus circulorum, de varietate
tatuum, nec temere quis negaverit in
odem etiam libro occurrere res incor-
po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

porales, qui jura inveſtiturarum, finium, circulorum, tales eſſe intelligit. Rurſus in libro tertio perſonarum quoque & rerum corporalium conſideratio occurrit, nam reſervata Cæſarea juraque ſtatuum perſonis, velut ſuo ſubjecto, inhærent, ac Germaniam ejuſque territoria reſpiciunt, & velim omnino audire diſcrimen, quo tractatio libri tertii, à libri primi vel ſecundi tractatione differat. Denique in libro quarto de perſonis non agi, is demum dixerit, qui comitia & judicia ſine perſonis concipere poterit, nec res corporales hic exulant, nam comitia & judicia in certa aliqua urbe habentur, quæ rebus immobilibus omnino accenſenda, præterea tam in comitiis & judiciis multæ res mobiles occurrunt, ut mirum ſit, quare Vitriarius d. l. 2. tit. 1. de paucitate rerum mobilium Imperii ſit queſtus, nam ſane ſi ad eas, quæ in comitiis & judiciis uſum præbent, reſpexiſſet, prolixum & ſua methodo non indignum rerum mobilium texere potuiſſet

cata-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

catalogum. Ulterius etiam res incorporales in libro quarto dari, ſexcentis jurium exemplis oſtendi poſſet, niſi res adeo evidens eſſet, ut probationem moliri velle ineptum videatur. Ex his ſatis liquet, quam ruinoſa ſit illa methodus, & ſane qui conſiderat, quod cujuſvis jurisprudentiæ ſcopus ſit docere, quomodo leges varia jura & obligationes perſonis, intuitu rerum, tribuant aut imponant; is facile deprehendit iſta divelli nec poſſe nec debere, inſignis igitur ἀβλεψία eſt, quando ea qvis non tantum ſeparare, ſed & iſti diſtractioni totius operis diſtributionem ſuperſtruere nititur, hinc nec auſui eventus reſpondet, nam materiæ ſeparatæ, ultro iterum coeunt, & cum juxta intentionem ſuppoſitæ partitionis diſtincta de perſonis, rebus corporalibus, incorporalibus, negotiiſque humanis deberet prodire tractatio, ubique potius res incorporales, velut objectum diſciplinæ formale, cum perſonis & rebus, tanquam objecto materiali, concurrunt, ceu

per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

per exempla antea oſtenſum, dum au-
tem fallax iſta methodus ſuavis ſom-
nii inſtar diſparet, hinc fit ut tandem
in tractatibus juxta eam concinnatis
ordo omnis ſit fortuitus, in quo nec
ars nec ingenium occurrat, niſi quod
juribus juxta methodi præconceptam
imaginem, disjiciendis, diſcerpendis
aut otioſe repetendis fuerit adhibitum;
ceu ſpeciminibus antea conductis de-
monſtravimus. Si caupo prandium
paraturus, allato primo ferculo, om-
nibus requiſitis inſtructo, hoſpitibus
ſuis perſuadere vellet, ſe hac vice nul-
las dapes, ſed tantum vaſa, iis reci-
piendis idonea, afferre, appoſito ſe-
cundo, ejuſdem omnino cum præce-
dente indolis, contenderet, ſe nunc
ſolas dapes, carnem v. g. vel piſces,
ſine lance, & jure apportare, tandem
tertio allato, quod itidem juxta regu-
las coquinarias ſua perfectione conſta-
bat, ſerio adſtrueret, ſola juſcula, da-
pibus præcedentibus deſtinata, & qui-
dem ſine catino, nunc afferri, certe qui
mitiſſime de hoc homine judicabunt,
illum

illum minimum valde feſtivum & lepidum dixerint, & tamen ab ejuſmodi commento methodus Tribonianeo-Vitriariana nihil differt, niſi quod illius abſurditas ſenſu, hujus vero ratione ſaltem percipiatur!

Reſponſio.

Hic jam philoſophus noſter deſinit eſſe philoſophus & dum putat ſe fortius agere, nihil agit, omniſque ratio ipſum deſtituit. Quod enim Dnus Vitriarius ſibi perſuadeat & aliis perſuadere velit, quod in libro primo agat de perſonis, in ſecundo de rebus corporalibus, in tertio de incorporalibus, in quarto de actionibus, ſeu potius comitiis & judiciis, inepte dicitur: ubi ſunt ergo rationes quas ad perſuadendum adhibet? unde depromtæ ſunt? ſunt ne dialecticæ an rhetoricæ? fulgentne an pungunt? ſæpe enim argumento imbelli è loco ſimilium petito plus efficit apud populum is, qui per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ſuadet, quam forti apodicticus è cauſis proximis petito; nuſpiam quidem in toto libro Vir Cl. id egit ut ſibi vel aliis hoc perſuaderet; in notoriis enim, quæ omnium in oculos incurrunt non opus eſt perſuaſione, imo, ne quidem clamor requiritur [a]; aperiat librum, ad primum oculi ictum videbit, vera eſſe quæ dixit Dnus Vitriarius. Pergit porro: atqui etiam in libro primo agitur de rebus corporalibus mobilibus, quæ in actu coronationis occurrunt &c. quis unquam, etiam ſimplex, modo non deſtituatur plane rationis uſu, argumentabitur ita? agitur in libro primo etiam de rebus mobilibus &c. ergo falſum eſt, quod ibi agatur de perſonis? corruptum ſane hic apparet ejus judicium & meras cavillationes hæc & ſequentia redolent; ſi enim naturam rei propius inſpexiſſet, videre potuiſſet, de omnibus his tantum agi incidenter, in quantum faciunt ad probanda ea, quæ de perſo-nis

a C. 9. x. de accuſat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

nis referuntur: poteſtne actus coronationis deſcribi, niſi referantur ea inſignia quæ tradi ſolent Imperatori in hac ſolenni inauguratione? cum è contrario in libro ſecundo tantum ſimpliciter citra reſpectum ad hunc actum ſolennem, ut Imperii res conſiderentur. Sic agitur de regnis Imperatoris, quia exponunt varios titulos Imperatoris noſtri: de diſtrictibus & limitibus Vicariorum, ut oſtendatur duos hos Vicarios durante interregno jura ſua exercere per univerſum Imperium, ut appareat alterum nihil poſſe in diſtrictu alterius: cum in libro ſecundo conſiderentur ſimpliciter ut res Imperii immobiles, citra reſpectum ad hoc munus & ejus probationem. Porro cum inquiramus in originem Statuum Imperii Eccleſiaſticorum & Secularium, quales ſc. olim & antiquis temporibus fuerint, quales hodie ſint, & quæ ſit cauſa iſtius mutationis, probandum id erat ab epiſcopatibus, abbatiis, ducatibus, comitatibus ipſis aſſignatis, quæ incremen-

tum ſimul & augmentum præſenti ſtatui dederunt; in libro ſecundo hæ res immobiles conſiderantur in ſe citra dictum reſpectum. In eodem libro agitur de exiſtimatione Cæſaris &c. cum enim dicat Imperatorem eſſe principem Imperii legitime electum ut Reip. Romano-Germanicæ tanquam caput præſit & vero in dubium hoc fuerit vocatum, an Imperator etiam Romanis præſit & an penes ipſum eſſent jura Romanorum, ut ergo veritas iſtius aſſertionis appareret, agendum erat de hac eminentia, quam omnes exteri ideo ipſi tribuunt, quia etiam Romanis præeſt, vel quia eſt caput Reip. Romano-Germanicæ: in libro tertio vero de rebus incorporalibus ſimpliciter agitur, prout vel ſoli Imperatori competunt in univerſo Imperio citra reſpectum ad exteros, qui aliquando dictam exiſtimationem in dubium vocarunt; vel quæ cum aliis ipſis communia ſunt. Sic cum dicatur in definitione Regis Romanorum, ipſum eſſe perpetuum Imperii Vicarium,

ad definitionem iſtam probandam & contra alios qui propriam poteſtatem & majeſtatem ipſi tribuunt, quæſtio, an Rex Romanorum habeat propriam an vero vicariam poteſtatem, admiſſa eſt, & ſic hoc jus non tractatur in hoc libro primario & per ſe, ſed occaſione dictæ quæſtionis: in libro tertio vero ejus jura ſimpliciter & per ſe tractantur. Idem die de muneribus Electorum: cum enim probandus eſſet ſtatus præſens munerum Electoralium, prout diſtinctus eſt à ſtatu antiquo, eorum neceſſario debuit mentio fieri; imo quomodo diviſionem Electorum Eccleſiaſticorum & Secularium alias accurate exponeres, niſi ipſorum munerum faceres mentionem. Eadem eſt reſponſio ad ea, quando dicitur in libro ſecundo agitur etiam de perſonis inveſtientibus & inveſtiendis, eximentibus & exemtis; hoc enim fit occaſione inveſtituræ, quæ ſine talibus perſonis conſiderari non poteſt, & fines Imperii, ſive feuda ejus, non poſſunt conſiderari ut imminuta vel recu-

peranda, niſi hac occaſione agatur de dictis perſonis: in libro primo ſimpliciter conſiderantur vel ut Imperantes, vel ut parentes, eo prætermiſſo an inveſtiantur, an eximentes ſint an exemti. In eodem libro ſecundo agitur de officialibus circulorum, varietate ſtatuum &c. Verum ſi novo huic reſtauratori licuiſſet per cavillandi animum, extra omne dubium vidiſſet, in libro primo dividi Imperantes Imperii Romano-Germanici in Imperatorem, Regem Romanorum, Vicarios, Electores &c. citra reſpectum ad circulos, ita ut officiales eorum ad nullum ordinem potuerint referri, imprimis dux circuli, qui poteſt eſſe princeps, comes, baro, aut alia perſona idonea, etiam extranea, ut fuit Chriſtianus III. Rex Daniæ anno 1566. qui ad nullum dictorum ordinum referri poteſt; ita ut occaſione circulorum harum perſonarum debuerit mentio fieri, non vero ibi tractantur ut Imperii Status, vel ut Electores, Archiduces &c. ut fit in libro primo. Sic etiam in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

inveſtiturarum, finium, circulorum jura recenſetur, cum in libro tertio talis reſpectus non attendatur. Ad ea quæ ſequuntur ipſe reſtaurator reſpondet: ſc. in libro tertio perſonarum occurrit conſideratio & rerum corporalium, quia reſervata Cæſarea, & jura ſtatuum perſonis velut ſubjecta inhærent & Germaniam ejuſque territoria reſpiciunt. Ergo hic perſonarum & rerum ſit mentio, quatenus ſunt ſubjectum jurium, & propterea neceſſario nominari debuerunt; non vero quatenus ſimpliciter citra hunc reſpectum concipiuntur, ut in libro primo & ſecundo: ibi enim inquirit Vir. Cl. in perſonarum imperantium originem, definitiones, diviſiones, varias pro temporum viciſſitudinibus mutationes, circa res corporales, quid, quotuplices ſint, quis fuerit ſtatus earum antiquus, quis hodiernus? in libro tertio inquirit quatenus imperium, vel etiam Status Imperii in iis habeant dominium, quid, quotuplex hoc ſit, qui hujus Dominii effectus; qua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tenus etiam vel Imperium vel Status Imperii in his rebus regimen aliquod excercent &c. Ex quibus adeo perſpicue & clare patet differentia inter librum primum, ſecundum, & tertium, ut mirum ſit, quomodo homo hic eam non viderit, niſi dicas eum noluiſſe. Denique quod in libro quarto etiam agatur de perſonis, quia comitia & judicia ſine perſonis non poſſunt conſiderari, eadem plane diſtinctione, quo ſuperiora, conficitur. Unum illud optarem, ut res corporales mobiles Imperii de quarum paucitate queritur Cl. Vitriarius, & quarum multitudinem infelix hic reſtaurator aſſerit, unde prolixum catalogum & ſua methodo non indignum texere potuiſſet, recenſere voluiſſet: nam quicunque cordatus cogitaverit de rebus mobilibus, quæ uſum in comitiis & judiciis præbent, deprehendet nullas eſſe Imperii: &, ſi velit intelligi de ſupellectile iſtiuſmodi perſonarum, equis, rhedis & ſimilibus, hic riſum pro mereretur, ſicut fere in omnibus, quæ

dixit:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

dixit: quæ enim in curiis uſum præbent neceſſarium, civiliter immobiles ſunt. Quod autem in libro quarto rerum incorporalium etiam fiat mentio, & ex his omnibus liqueat methodum hanc eſſe ruinoſam, reſponſionem velle moliri ineptum videretur, cum jam toties idem & dictum & reſponſum fuerit. Hoc fatendum juriſprudentiæ ſcopum eſſe docere, quomodo leges, varia jura, & obligationes perſonis intuitu rerum tribuant aut imponant, ſed non intendit, ut confuſe hoc fiat, verum ordine. Ordinis autem finis eſt, ut facilius diſcas, ſive à facilioribus ad difficiliora veniendum. Hoc in omnibus diſciplinis, quæ non conſiſtunt in nuda Theoria, commodiſſime & feliciter fit, ſi incipiamus à fine, progrediamur ad objectum, & tandem ad media perveniamus, quæ à fine modum accipiunt. Nec hac ratione divelluntur ea, quæ nec poſſunt nec debent divelli; omnino enim, ſi facile, clare & diſtincte docere velis, hoc faciendum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

& optime auſui eventus respondet; licet interdum, ut hunc ordinis finem obtineamus, eorum quæ ſeparata fuerunt, iterum faciamus mentionem. Exemplis optime hoc docuit Ariſtoteles, per omnes ſuos commentarios in ethicis, & politicis. *Vid. hic Arnis. doctr. politic. c.* I. Tribonianus in Inſtitutionibus (quicquid etiam garriat hic novus reſtaurator) & plures viri eruditione clariſſimi, ſive antiquiores, ſive recentiores reſpicias: ita ut hæc methodus non ſit fallax, fortuita, vel in qua nec ars, nec ingenium occurrat, niſi quod juribus juxta methodi præconceptæ imaginem disjiciendis, diſcerpendis, aut otioſe repetendis fuerit adhibitum: omnia enim hæc falſa eſſe, & ſomnium inanis & vani hominis, in antedictis demonſtratum eſt. Nec obſtat: ordinem naturæ cognoſcendi ſequi ordinem; ſeu, modus cognoſcendi ſequitur modum eſſendi; ſeu, ars imitatur naturam; ſeu, ſcientia menſuratur à re ſcita; ſeu, ut reſtaurator loquitur: *id ſolum contendo*,

tendo, omnem methodum objecto ſuo antiquiorem, ſeu priorem, eſſe ineptam, nam ſicut conceptus ex rei conſideratione oriuntur, ita illorum ordo ex hujus quoque connexione oriri debet, &c. hic enim diſtinguendum videtur inter naturam rei ut res eſt, & inter naturam rei prout à nobis cognoſci facile poteſt. Illam ordo cognoſcendi aliquando ex accidenti ſequitur, ut cum in phyſicis à principiis ad compoſita fit progreſſus, ſed ſemper hoc fieri non poteſt, alias, ſicut domus eſt ultimum in conſtructione, ultimum etiam eſſe deberet in cognitione architecti, cum tamen idea domus, ſive domus exemplaris prius in ejus cogitatione eſſe debeat, ut ſecundum eam realem exſtruere poſſit. a εἶ οἰκίας ἄνω ὕλης οἰκία ἐχουσα ὕλης. Sic, b *nemo quamvis paratos habeat colores ſimilitudinem exprimit, niſi jam conſtet, quid velit pingere.* Sic, ſtatuarius Cæſarem facturus,

a *Ariſt. 7. metaph. c. 7.* 23

b *Vide Senec. epiſt.* 21.

naturam imitari non poteſt, ut enim phyſici volunt, partes hominis principales non una poſt alteram, ſed omnes ſimul effinguntur, impoſſibile hoc eſt ſtatuario, ergo ſucceſſive ſingulas partes exſculpit, ut ars ipſa ferre poteſt, & tamen licet non imitetur naturam, Cæſarem exprimit. Ita ordo analyticus, quamvis non ſequatur ordinem producendi, cogitando tamen & diſponendo rem æque facile, clare, & perfecte repræſentat. Et falſum eſt quod ordo oriatur & ejus connexio ex connexione conceptuum, quos ex rei conſideratione habemus. Sic, ſcientia menſuratur à re ſcita in veritate, non vero ſemper in modo ac ordine cognoſcendi. Prandium quod ineptus noſter Philoſophus parat, & illud, quando putat methodum Tribonianeo-Vitriarianam nihil differre, niſi quod iſtius abſurditas ſenſu, hujus vero ratione ſaltem percipiatur, eſt complementum earum abſurditatum, quas hactenus docuit. Sane hîc noſter Philoſophus non eſt novus: hi enim ſen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

-nſum à ratione non abſtrahunt, & -cundum ipſos ubi non eſt ratio, ibi -on eſt ſenſus. Forte odio Triboni-ni hoc fecit, quem ut Græculum -hraſonem ferre non poteſt (Thraſo -hraſoni, κεραμεὺς κεραμεῖ) dixit -nim bruta ſenſu carere [a]. Senſu per-epit abſurditates Triboniani, quæro -x hoc homine, cujus ſint coloris? an -lbæ, an nigræ? aut, ſi deguſtaverit, -ulces, an amaræ? ſi manu tenuerit, -n leves an graves? an lenes an aſperæ? -cc. Sufficiant hæc pro methodo Cl. -itriarii.

Verba Titii lib. 1. *tit.* 2. §. 11.

Eſt de cætero eadem Imperatorem & ſtatus obligandi ratio: quod jeju-ne à quibusdam negatur. vid Vitriar. -. J. P. l. 4. tit. 1. §. 103.

a §. 1. J. ſi qu adrup. pa p. feciſſe dicatur.

Reſponſio,

Ad Receſſus Imperii obſervandos & Imperatorem & Status Imperii obligari omnes concedunt. Imperator etiam hoc confitetur in capitulationibus. *Capit. Leopold.* 1. *art.* 2. 38. *Joſeph. art.* 2. 37. circa modum diſſentiunt. Dn. Vitr. cum pluribus exiſtimat, Imperatorem per modum contractus, Status autem per modum legis obligari: quia Imperator nulla ratione conſiderari poteſt ut ſubditus, cum ab ejus parte ex veriore ſententia Reſpublica Romano-Germanica ſit mixta per modum monarchiæ, ac propterea non poſſit habere certo reſpectu voluntatem imperandi & parendi, cum nullus ſit cui parere cogatur & qui ipſi præcipere poſſit, quod tamen eſt neceſſarium requiſitum iſtius, qui obligatur per modum legis: lex enim præcipit, quia à ſuperiore lata eſt, ut ſit regula actuum moralium eorum, qui ſubditi ſunt. Hæc eſt ratio, cur

rex

rex ſit ſolutus ſuis legibus, licet legibus vivat interdum. Vid. *Grot. lib.* 2. *c.* 4. §. 12. *c.* 7. §. 11. à parte Statuum mixtura eſt per modum ariſtocratiæ, vel etiam democratiæ, & ſic duplicem unusquiſque habere poteſt voluntatem, ſc. imperandi, dum adhuc in comitiis de lege ferenda agitur, ejuſque votum eandem habet vim ac reliquorum; & parendi, in quantum poſt legem latam ſunt ſubditi: in omnibus enim civitatibus, ubi ſunt plura ſubjecta majeſtatis exiſtentiæ, ut in ariſtocratia, ſi optimates conſiderentur ut univerſi, ſunt imperantes, ſi ut ſinguli, ſunt parentes & ſubditi. item in democratia. Hinc etiam quando Status Imperii in Receſſibus Imperii dicunt, vereiniget/vertragen/ verglichen/ verba hæc reſpiciunt legem adhuc ferendam: ſi vero lata ſit & promulgata, etiamſi non promiſiſſent ejus obſervationem, ut facere ſolent in fine Receſſuum, ſicut & Imperator, ex natura regiminis ut ſubditi ad eam obſtringerentur. *Vid. Grot.* 2. *c.* 24. §.

7. *in med.* propterea etiam in *A. B. Carolus* IV. *tit.* I. mandat Electoribus, aliis Principibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, Clientibus, Nobilibus & Ignobilibus, Civibus & Commúnitatibus. & paſſim leguntur ſequentia: ſetzen / Ordenen / wollen. *R. J.* 1559. 1564. In Receſſu Imperii 1570. Darumb gebieten unndt wollen wir das alle unndt iede ſtände unndt obrigkeiten / ob dieſem unſerem gebott mit allem ernſtlichen fleis halten. Et ne præſens novator dicat, ut eſt ejus ſolennis formula, hæc non eſſe ex ſtatu præſenti, ſed ex juribus antiquis & abrogatis, videat, ut plura alia loca prætermittamus, *Receſſum deputat. Spirenſ.* 1600. §. 7. *ibi:* So wollen wir hiermit dieſelbe Herſchafft unndt Obrigkeiten errinnert / auch aufferlegt unndt befohlen haben etc. *R. I. Ratisponens.* 1613. §. 4. *ibi:* So ermahnen unndt erinneren wir alle unſere unndt des H. Reichs Churfürſten unndt ſtändte unterthanen unndt lieben getreuen / hiemit freundt-gnadiglich / undt genädigſt / unndt wollen ihnen allen unndt jeden was würden ſtandts undt weſens ein jeder ſein mag in krafft dieſes abſchieds ernſtlich aufferlegt

unndt

ndt gebotten haben etc. *R. I. Ratiſp.*
541. §. 22. *pr.* ſetzen ſolchem nach orde=
n unndt gebieten hiemlt etc. §. 87. alſo
zen ordenen und wollen wir das nicht al=
n die von ettlichen ſtånden albereyt an=
maſte undt unzulåſſige hochſchådliche neu=
alitet / darunder die von uns ettlichen
hur-unndt Fůrſt Wittiben beſchehene ver=
lligung nicht gemeint / gantz unndt Zu=
ahlen aufgehebt ſein ſolle / allermaſſen wir
che hiemit / unndt in krafft dieſes gåntz=
h auffheben / ſondern das auch hin fuhro
ige ſtandt des Reichs / wer der auch ſeye /
ne unſer vorwiſſen unndt genehmhaltung /
h in der gleicher hochſchådiche neutralite=
n nicht einlaſſen ſollen. *R. I. Ratiſpon.*
554. §. 6. Setzen demnach / ordenen /
ollen unndt gebieten allen unndt ieden ho=
n unndt niedrigen Geiſtlichen unndt We=
tlichen ohn unndt mittelbahren / ſie ſeyen
inde des Reichs oder nicht / unndt dahero
wohl unſern als der ſtånden Råthen etk.
æc pluribus deducenda exiſtimavi-
us, ut conſtaret & prioribus ſeculis,
hodie adhuc Status Imperii, poſt-
uam Receſſus Imperii ſunt promul-
ati, iiſdem non obligari per modum
onventionis, ſed per modum legis,
uæ ipſis mandat & jubet, ut ex tex-

tibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tibus apparet; adeoque aliter quam Imperator, qui ad eos ſervandos tantum obligatur per modum pacti. Videat ergo hic novator, quo jure dicat, quoſdam *jejune* hoc ſtatuere, ſuæ aſſertionis nullam allegat rationem, nihil reſpondet ad eas, quibus alii nituntur, quaſque jam adduximus, reliquum ergo eſt, ipſum *ebrium* hoc dixiſſe & ſcripſiſſe: ebrietas enim rationem exulare facit *c.* 14. x. *de vita & honeſtate cleric.* nec obſtant ea quæ ructatur *c.* 4. §. 11. id conditionem perſonarum non pati: quæro ex homine, quis ipſi hoc dixerit? an Imperator & Status ipſi? an leges Imperii? at vero omnes contrarium dicunt. An ratio politica? jam vero hanc ignorat. An ratio diſputatandi? hoc forte aſſerendum. Inſigne enim hoc eſt præjudicium, ſi quis dicat: in omni bene conſtituta republica de forma & ſtatu reip. nemini debere licere aliter loqui, quam leges publicæ loquantur & decernant. *Vid. ipſum novatorem lib.* 6. *c.* 7. §. 76. Sic ergo inſulſus philoſophus

nus poteſt, quod nec privatorum pa-
iones poſſunt, ncc Imperator, nec
uiſquam Statuum Imperii. *Vid. capit.*
eopold. art. 2. Imo nec bonus vir, nec
vis eſt, multo minus bonus juris pu-
lici Doctor, quem ſi pudere debeat
ne lege loqui, multo magis, ſi contra
am loquatur: audiat verba dictæ *capit.*
rt. 2. *ibi:* Desgleichen ſollen unndt wol-
n wir auch andere des heiligen Reichs Or-
nungen unndt geſetze / ſo viel die in dem
ögemelten angenommenen Reichs abſcheid
n 1555. Jahr zu Augspurg auffgerichtet /
nndt mer erwehnten friedenſchlus nicht zu
ider ſind / confirmiren / unndt dieſelbe mit
aht unndt conſens unſer unndt des Heiligen
eichs Churfürſten / Furſten unndt andere
tänden / wie das des Reichs gelegenheit
u ieder zeit erforderen wird / beſſern / zu
nahlen auch die jenige / ſo ſich gegen ietz
emeldten friedenchlus unndt darin beſtä-
gten Religions frieden als ein immerweh-
endes bandt Zwiſchen haupt unndt gliede-
en / und den gliederen unter ſich ſelbſt /
u ſchreiben oder etwas in offentlichen
Druk heraus zu geben (als dardurch nur
uffruhr / zwietracht / mistrauen unndt zank
n Reich angerichtet wirdt) unterneh-
nen würden oder ſolten / geburend abſtraffen
die

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

die Schrifften unndt abtrucks caſſiren etc. junge *capit: Joſeph. art.* 2. *Inſtrum: pac. Suec. art.* 5. §. 17. *ibi: nuſpiam impugnet, dubiam faciat. aut aſſertiones contrarias inde deducere liceat &c.* Quæ omnia obſcuro huic doctori Juris publici noſtri ignorantiam exprobrant. Imo, quamvis hæc in ſpecie tranſactionem Paſſavienſem, pacem religioſam, & declarationem in tranſactione Weſtphalica factam, reſpiciant, tamen omnis Imperii lex eo ipſo dum ſancitur & promulgatur, prohibet diſputationes contra ipſam; alias enim promulgatio & ſanctio eluſoria eſſet, & ex privati alicujus ſiniſtra interpretatione vis earum penderet, quod eſt abſurdum, & omnem Imperii ordinem tollit; unde etiam recte dicitur, iſtiuſmodi homines ſacrilegii crimen committere. *l.* 3. *C. de Crim. ſacril.* Ita ut videatur ridendus, dum petit legem, quæ diſputationes contra legem prohibeat. Tandem Doctoris hujus Philoſophia ſibi contraria eſt: vid. *lib.* 6. §. 54. ubi
ejus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

us verba hæc ſunt: *quatenus vero ſt. tatus Imperii admittere tenentur reſrvata Cæſaris, aut in judiciis conveniri poſſunt, vel ab iis ad tribunal ſublimius appellare licet, eatenus eſſe ſubditos, & illo quidem reſpectu Cæſaris, iſto & hoc Cæſaris & Imperii ſimul.* *lib.* 4. *c.* 4. & 5. An ergo verum quod dixit *lib.* 1. *c.* 4. §. 15. conditionem perſonarum hoc non admittere? . plura ſunt exempla ubi hic philoſophus contraria ſtatuit; quod certum eſt indicium ejus principia non ſe connexa, eſſe ruinoſa, ita ut non t, ſed Philoſophum ſe eſſe ſimulet, hac ratione ſtudioſam juventutem decipiat. Præterea pergit: *naturam ei hoc repudiare, quia idem actus ex parte conventio & lex eſſe nequit, licet totus actus hoc reſpectu indolem conventionis, alio vero legis habere poſſit.* Hic merito miramur philoſophi noſtri acumen. An idem actus & totus actus differunt? ſi enim idem actus etiam ſit totus actus, & totus actus diverſo reſpectu poſſit eſſe conventio

& lex,

& lex, ut ipſe dicit, & patet ex iis quæ Grotius refert *lib.* 2. *c.* 14. §. 9. etiam idem actus ex parte, & diverſo reſpectu poteſt eſſe lex. In omnibus ariſtocratiis & democratiis idem actus legiſlatorius, ſi ſc. optimates & populi liberi conſiderentur ut univerſi, eſt conventio, ſi ut ſinguli & reſpectu reliquorum ſubditorum, eſt lex. Unde Marcianus Ictus in *l.* 2. *D.de ll.* ex Demoſthene dicit: quod lex ſit *πόλεως συνθήκη κοινὴ*, communis ſponſio civitatis. Sic in rebusp. mixtis, ut noſtra eſt, ſi Status Imperii in genere & conjunctim conſiderentur in comitiis ex actu legiſlatorio, etiam poſt publicationem non minus obligantur tantum per conventionem, ac Imperator; hoc enim in caſu æqualem cum ipſo habent Majeſtatem, qua deſtituuntur ſi conſiderentur ut ſinguli territoriorum domini. Confer *Conring. ad Lamp part.* 1. §. 11. ac propterea idem actus legiſlatorius hoc reſpectu eſt lex proprie ſic dicta. Si obſcurus iſte Doctor, hæc verba ita

in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

telligat: pars actus legiſlatorii quamiu ſc. Imperator & Status Imperii aduc occupati ſunt circa ferendam leem, ante promulgationem & ſanctioem non poteſt eſſe conventio & lex; erum quidem eſſet, quia lex nonım promulgata, non eſt lex; neque ıbditi ad eam obſervandam obligaıur: ſed hoc non voluit abſurdus iſte hiloſophus; quia hoc non dixit. emo enim præſumitur aliud voluiſ, quam quod dixit. vid. *l.* 7. *de pel. leg. Grot.* 3. *c.* 1. §. 11.

Verba Titii. lib. 1. *c.* 9. §. 11.

Inſtrumento pacis *art.* 8. *n.* 3. controverſia hæc deciſa non eſt, neque onſtitutum, ut capitulatio ab Impetore & Statibus omnibus fiat, licet ravo judicio ita exiſtimet Vitriar. *J. . P. l.* 1. *tit.* 2. §. 14. *in fin. l.* 3. *tit.* . §. 8. nam deliberatio ſolum & ſi eri poteſt, deciſio promittitur, ſalis interim juribus, quæ utraque pars habere exiſtimat.

Reſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

A temporibus Caroli V. Electores ſoli, ſine contradictione reliquorum Statuum, Imperatori capitulationes præſcribere ſoliti ſunt, uſque ad Mathiæ electionem, in qua de eo ſunt conqueſti, unndt haben dafur gehalten das Electores in tractandis Imperii negotiis etwas zu weit lauffen/ unndt ihre facultät/ die allein auff die election reſtringiret iſt/ viel zu weit extendiren wollen. Propterea etiam anno 1646. tempore pacis Weſtphalicæ ſequentia propoſuerunt: zur conſervirung iets berühter gleichheit unter den ſtänden/ unndt vermehrung beſtändigen guten vertrauens/ würde weiniger nicht vorträglig ſein/ wann die verſchiedene eingrieff/ welche vom Churfürſtlichen collegio ubrigen beiden Reichs-Räthen von geraumer zeit geſchehen und begegnet ſind kunfftig ein und abgeſtellet verbleiben. Dan aus Kaiſerlichen wahl capitulationibus iſt zu erſehen was geſtalt faſt in allen den ſelben enderungen fürgenommen/ daraus notwendig erfolget/ das die jura Reipublicæ, faſt immer für und für fluctuiren/ und der ſtatus Imperii perpetuis mutationi-

tionibus & converſionibus unterworffen ſeyn müſſe / im fall nicht ein vor allemal eine beſtändige / unveränderliche capitulation gemacht werden ſolle; Dannenhero die wolfarth des Heiligen Römiſchen Reichs nohtwendich erforderen will / das der gleichen gewiſſe verfaſſung / darbey es ſein unwandelbares verbleiben / entweder bey ietzigen tractaten / oder je auff nechſt folgenden Reichstage mit einverwilligung der Römiſchen Kayſerlichen Mayeſtet / und der ſämptlichen Churfürſten unndt ſtände behandelt und verglichen werde: ſolte dann über kurts oder lang des Reichs wohlfart erfordern / hier unter einige veränderung zu machen / und vorzunehmen auff ſolchen fall were ſolches auff einen allgemeinen Reichstag ordentlich zuberathſchlagen / und nach wohl erwogenen dingen und befinden zu belieben. Vid. *Theatr. Europ. tom.* 5. *ad ann.* 1646. *p.* 1052. Poſthæc in Inſtrumento Pacis *art.* 8. §. 3. conſtitutum hoc modo: *in proximis vero comitiis emendentur anteriorum conventuum defectus, ac tum quoque de electione Romanorum Regum, certa conſtantique Cæſarea capitulatione concipienda &c.* EX COMMUNI STATUUM CONSENSU AGATUR ET

STATUATUR. Cum ann 1654. durantibus comitiis Ferdinan dus IV. eligeretur, negotium auter perpetuæ capitulationis perfici non po ſet, ad ejus capitulationem monita ſu reliqui ſtatus collegio Electorali exh buerunt. Idem factum anno 1658. i electione Leopoldi I. & cum Status In perii viderent ea non fuiſſe obſervat protestationem interpoſuerunt, ut ſ quitur: Wie und welcher geſtalt die jüng Kayſerliche wahl capitulation ein gerigt worden davon iſt uns von dem Chur-mayn Reichs Raths directorio communicati beſchehen / haben es nunmehr auch in d getrukten (welche gleich wohl nicht oh befremdung mit der von dem directori communicirten in einigem hauptſtük diſcr pant befunden worden) erſehen. Wan wir nu die / in nahmen unſer genädigen Fürſt und Herren Principalen auch committent ad capitulationem ubergebene moni dargegen halten / ſo befindet ſich das d mehre theil / bevorab van denen in die ju principum & ſtatuum mit ein lauffend (exempels weis / die jura ferendarum v interpretandarum legum, alienandoru bonorum Imperii, pacis & belli def

ctus

ctus, fœderum, declarationis in bannum, und viel anderen) gar nicht attendiret/ etliche inwentirt / und das contrarium der capitulation einverleibet / auch wol etliche neue fürſten und ſtänden högſt prejudicirliche paſſus mit eingerukket worden. Dieweil nun ſothane verfahrung den Reichs conſtitutionibus in ſpecie aber dem Inſtrumento pacis und ſelbſt billigkeit directo zu wider lauffet auch beſorglig dergeſtalt daß das unter Chur-fürſten / Fürſten und ſtänden des Reichs ſo hochnothwendige teutſche vertrauen leichtlich einen anſtoß leiden müſte: als hatte man ſig billich dergleichen hindanſetzung obberührter monitorum nicht verſehen / und muſſen wir es zwar unſers theils vor dismahl an ſeinen orth geſtelt ſein laſſen/ in alle wege aber unſer genädigſten und genädigen Furſten und Herren Principalen und committenden gebührend hinder bringen / geſtalt dann denen ſelben fernere nothurfft ſampt dero regt und gerechtigkeiten auſtruklich vorbehalten / immittelſt ſtatt ihrer nichts verfängliches eingeraumet / obbemelte preterition / und was ſonſten durch einigen neuen beſwerlichen zuſatz Furſten / und ſtänden zu prejudiz inermelte capitulation mit einkomen / hiermit beſtermaſſen contradiciret und darwieder auffs zirlichſte proteſtirt / viel weniger was diſſeitigen monitis zugegen eingetragen worden weder ex-

preſſe nec tacite approbiret noch die Ka-
ſerliche capitulation in ſo weit die ſelbige m
mehr ermelten monitis nicht einſtimmet od
dem inhalt des Inſtrumenti pacis ung
mäß iſt pro lege publica gehalten auc
zu ende dieſe reſervation und proteſtatio
Schrifft ad acta Imperii zu reponiren be
gehret haben wollen auch anſeithen o
höchſt und hoch gedachter unſer genädigſte
und genädigen Furſten und Herren Princi-
palen auch committenden der zu verſichtli-
chen hoffnung billich gelebt wirdt / man
werde ſie wider dero wohl fundirte monita
und jura zu graviren nicht gemeinet ſein.
Geſtalt ſie auch keines weges nachgeben wer-
den / thun auch weniger nicht die nothdurfft
ratione capitulationis perpetuæ, auff
ſchier künfftigen Reichstag und optima for-
ma vorbehalten / und dem unter dato den
27. Junii nechſthin der getruckten Kayſer-
lichen wahl capitulation anghängten alſo ge-
nanten Churfürſtlichen decreto als welches
in effectu i n die interpretation der gülde-
ne Bull / dem Churfurſtlichen Collegio
alleine nicht gebührt / noch dahero Fürſten
und ſtände dem ſelbigen einraumen können
mit einlaufft / contradiciren und gleicher
geſtalt darwieder geziemende nothdurfft re-
ſerviren. Francfurth den 8. Aug. 1658.
Vide Theatr. Europ. tom. 8. *ad ann.*
1658.

1658. *p.* 491. Ex his Dnus Vitriarius concludit, quod hodie nullam habeamus capitulationem, quæ ſecundum normam Inſtrumenti pacis ſit confecta. Hoc enim vult, ut omnium Statuum conſenſu in comitiis Imperii deliberetur & ſtatuatur de conſtanti & perpetua capitulatione, qualem hactenus nullam habemus. Sophiſta hic novus putat, Dnum Vitriarium pravo judicio ſtatuere, quod in Inſtrumento pacis ſit deciſum, capitulationem debere fieri non à ſolis Electoribus, ſed ab Electoribus & omnibus Statibus: verum quæro ex ipſo, an ejus judicium ſit pravum reſpectu gravaminum à Statibus tempore pacis propoſitorum? At expreſſe volunt das entweder bey ietzigen tractaten / ſc. pacis Weſtphalicæ, oder je auff folgenden Reichstage mit ein veawilligung der Römiſchen Kayſerlichen Majeſtet / und der ſamptlichen Churfürſten und ſtänden ein vor alle mahl eine beſtändige / unveränderliche capitulation behandelt und verglichen werde. An reſpectu ipſius Inſtrumenti pacis? nec hoc dici poteſt; quia primo ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

preſſe vult ut emendentur ea, de quibus Status ſunt conqueſti, inter qua & hoc eſt, quod ſoli hactenus Electores capitulationem præſcripſerint, excluſis reliquis Statibus. Secundo falſum eſt, quod tantum deliberatio, & ſi fieri poſſit, deciſio promittatur: utrumque enim abſolute, non vero ſub conditione, ſi fieri poſſit, eſt conſtitutum, ſc. de certa conſtantique Cæſarea capitulatione EX COMMUNI STATUUM CONSENSU AGATUR ET STATUATUR vid. Verba ex *art.* 8. §. 2. modo allegata. Ita ut clariſſimum ſit, Inſtrumentum pacis velle capitulationem perpetuam fieri debere, non à ſolis Electoribus, ſed ab ipſis & omnibus Imperii Statibus. An vero interea uſque dum talis capitulatio fiat ſalva ſint Electorum jura, ut vult Titius, ſoli Electores eam præſcribere poſſint, eaque ut lex fundamentalis valeat? Cl. Vitriarius non tractat, licet plures hoc negent: verba Conringii in notis ad *Lamp. part.* 3. *c.* 2. §. 25.
hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

hic referre ſufficiat: *Hinc manifeſtum eſt*, inquit, *operoſas iſtas capitulatorias leges in quas à Caroli V. ævo omnes Cæſares ſunt adacti, vitio fuiſſe factas: niſi ordines tacito ſaltem conſenſu omnes illas approbaſſent. Qui conſenſus hodie deſiit. Imo, quia in Inſtrumento Pacis, quod appellatur, & in legem eſt publicam receptum, capitulationis perpetuæ latio eſt mandata, hinc patet, jam inpoſterum ejus modi, quales hactenus aliquamdiu invaluerunt capitulationes omni auctoritate deſtitui & ſolam* Ca*pitulationem perpetuam legis illam vim obtinere poſſe.* An reſpectu Principum, qui monita ſua obſervari volunt, aut capitulationes recentiores, in quantum iis contrariæ ſunt, pro lege fundamentali non agnoſcunt? jam vero conceptis verbis proteſtantur, quod capitulationes, niſi conveniant cum ſuis monitis, & ſic agnoſcatur ipſorum jus concapitulandi, & cum Inſtrumento pacis, quod eam pro lege publica haberi nolint, *Vide modo allegatas proteſtationes.* An corruptum

eſt ejus judicium reſpectu regularum bonæ interpretationis? ſi hic Doctor obſcurus eas intelligat, ſciet, quotieſcunque legis ſenſus dubius eſt, eum ſumendum eſſe ex aliis locis ejuſdem legiſlatoris, ubi eandem quæſtionem tractat, imo interdum ex iis, quæ alio loco & occaſione dicta ſunt, quia in dubio voluntas ſibi videtur conveniens. *Grot.* 2. *c.* 16. §. 7. & vero in gravaminibus ante concluſam pacem propoſitis, ut & in monitis ad capitulationes expreſſis verbis Imperii Status jus concapitulandi petunt, & ſibi tribuunt, propterea, ſi Inſtrumenti Pacis ſenſus dubius eſſet, quod tamen falſum, explicari deberet ex dictis gravaminibus & monitis, quæ ſunt eorundem Statuum Imperii, qui in leges dicti Inſtrumenti conſenſerunt, eaſque tulerunt. Jung notulam der wahl capitulation/ wieſolche das Churfürſtliche collegium auffgeſezet und Fürſten und ſtanden extradirt im April 1664. *Vid. eam apud Fritſch. in addit. ad Limn. lib.* 1. *c.* 12. *p.* 37. Ex quibus

bus itaque patet Dni Vitriarii judicium non fuiſſe corruptum, verum novatorem noſtrum ea quæ dicta ſunt vel ignoraſſe, vel Inſtrumentum Pacis non intellexiſſe, ſicut revera non intelligit illa verba, *certa & conſtans capitulatio*, non enim tantum dicitur ratione dubiorum præſentium, & ratione perſonarum concipientium, ut patet ex gravamine Statuum modo allegato, ibi: imfall nicht ein vor alle mahl eine beſtandige umveranderliche capitulation &c.

Verba Titii lib. 1. *c.* 9. §. 18.

Æque impertinens altera eſt quæſtio: an capitulatio faciat Statum mixtum? quæ juxta conſueta carmina decidi ſolet. *V. Vitriar. L.* 1. *tit.* 7. §. 6. nam de forma civitatis non antea judicari poterit quam cognitis omnibus Cæſaris ac Statuum juribus.

Reſponſio.

Quæ reſpondenda ſint huic inepto cenſori, vide ex iis, quæ dicta ſunt in præfatione *p.* 8. *&.* 14.

Verba Titii lib. 2. *c.* 3. §. 27. *p.* 119.

Haud prudentior videtur quæſtio de jure recuperandi Hiſpaniam. *v. Schwed. part. gen. c.* 4. §. 75. aut Galliam *v. Conring de fin. l.* 1. *c.* 8. licet aliter videatur Vitriario. *l.* 2. *tit.* 4. *pr.*

Reſponſio.

Quin Hiſpania æque ac Gallia olim Imperii Romani partes fuerint, etiam ab eo abſtractæ, extra dubium eſt. An vero etiam Imperio Romano-Germanico fuerint ſubjectæ? diſputatur. *Vide Zachar. Vietor. de caus. exempt. Imp. concl.* 1. Dnus Vitriarius, cum originem Imperii Romano-Germanici cer-

certiorem repetat à temporibus Ottonis I. hoc negat de utroque regno, allegare etiam ſolet verba Dni Conringii *de fin. Imp. c.* 8. *in fin.* ubi de regno Galliæ ſic loquitur: *Quibus omnibus prope expenſis haud difficile collectu eſt, Franciæ regnum, brevi quidem momento fuiſſe in obſequio Germanorum Regum, ſolidum autem aliquod jus hinc Imperio haud accreviſſe, ſed quaſi ſuæ ſpontis remp. tantum, non ſemper à Germania regnum illud agnitum eſſe.* Jung. *Maurit. ad. capitulat. Leopold.* 1. *ad art.* VI. de hoc omnes mecum teſtabuntur qui collegiis ejus interſunt vel interfuerunt: eſt ergo vitium quod reliquum eſt ex prima editione Spirenſi, ſicut & aliud reperitur *lib.* 3. *tit.* 13. §. 22. Quanquam autem hæc regna ab ipſo referantur inter totalitet exemtos, tamen Doctor hic novicius calumniatur, dum ipſi imputat, ac ſi ſtatueret Imperio Romano-Germanico ſupereſſe jus ea recuperandi, cum reſpectu hujus ne verbum reperiatur, verum in ge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

nere tantum dicat: hi totaliter exemti nituntur duobus potiſſimum titulis, præſcriptione, & jure belli; de quibus certum eſt, quod Imperia iis & acquiri & amitti poſſint. *Vid. Grot.* 2. *c.* 4. §. 7. & 8. *lib.* 3. *c.* 8. & quando agit de titulis fines recuperandi, agit de inique avulſis. *Vid.* §. *ult. dict. tit.* ex quo clare probatur novicii hujus Doctoris calumnia: quæ enim pactionibus, aut derelicti occupatione, aut victoriæ jure poſt pacem confectam in aliorum populorum Imperium conceſſerunt, huc non pertinent. *Vid. Grot.* 2. *c.* 9. §. 11. *n.* 4. neque ad ea recuperanda Imperator ſe obligat in capitulationibus. *Vid. Capit. Carol. V. art.* 9. & aliorum. *capit. Leopold. I. art.* 6. ibi. die zum theil andere frembden nationen ohngebürlicher weis zu gewachſen. *Capit. Joſeph. art.* 6. *Limn. ad Capitulat Carol. V. art.* 9. *p.* 172. *in fin.* & *ſeqq. Maurit. ad Capit. Leopold. dict. artic.* 6. An autem capitulatio recte referatur ad titulos fines recuperandi? reſpondet Titius, obligatio Imperan-

tis

is qua ad fines recuperandos ob leges undamentales obſtringitur inter titulos male vulgo refertur, cum alium itulum habilem ſemper præſupponat, pſa vero nullo modo titulus proprius ſt. Alii titulos dividunt in falſos, lubios, & certos; & ad hos referunt apitulationes Cæſareas. *Vid. Bæcl. n notit. Imp. lib. 2. c. 3.* Hanc opnionem Cl. Vitriarius veriorem exſtimat, ita ut titulum tribuat Imperatori, ſive vi, ſive alio modo provinciam inique avulſam repetat, ſive à Statu Imperii, ſive ab extraneo, licet reſpectu poſſeſſoris jus Imperio contra ipſum competens præſupponat; & tantum habeat effectum interrumpendæ præſcriptionis. *Vid. Grot. 2. c. 4. §. 6.* Imo ipſe Titius hoc aſſerit *lib. 4. c. 2. §. 10.* cujus verba hæc ſunt: *Cæſares tamen Carol. V. ſecutos ex capitulationibus ad petendam coronam fuiſſe obligatos, vulgo putant v. Schwed. d. c. 2. §. 29. ſed forte illa capitulationum clauſula non obligationem Cæſaris continet, ſed retenti ſo-*

lum in Romam Imperii indicium eſt. Ergo, ut apparet, capitulatio eſt titulus reſpectu Imperatoris, ut vindicet id, quod Imperio eſt avulſum: Imo, ſi conferas in hoc *libro* 2. *c.* 3. §. 8. qui ſic ſe habet: *factum illud dicitur titulus, & ut arbitramur, eſt vel pactum fundamentale ipſius civitatis, nam ex hac utique civitas nanciſcitur jus quoad fines non tantum contra ipſas provincias, à corpore ſeſe avulſuras, ſed & contra vicinos valiturum.* Clariſſime aſſerit pactum fundamentale civitatis, quale etiam eſt capitulatio, civitati jus quoad fines recuperandos producere: ita ut ipſum pactum fundamentale ſit titulus proprius e. g. quando Argentoratum ſe ſubjecit Regi Galliæ ab Imperatore noſtro, optimo jure, tempore pacis Ryſwicenſis vindicatum eſt; quia Imperator; vi capitulationis ſuæ *art.* 6. non tantum titulum & jus quæſitum habuit contra ipſam civitatem, verum etiam contra ipſum Galliæ Regem. Qui propterea, dum hoc agnoſceret, tranſactionem cum Imperatore

& Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Imperio interponendam exiſtimavit. *d. Pac. Ryſwic. inter Imperat. & gem Galliæ art. 34.* Hæc non tan- m evincunt capitulationem eſſe ve- m & proprium titulum, verum ſuper etiam exprobrant Titio te- meritatem in cenſendis aliorum opi- ibus, & ſuæ philoſophiæ incertitu- inem, dum non tantum in diverſis bris & capitibus, verum etiam in hoc odem capite ſibi contrarius eſt. Sic, uando quæritur, an præſcriptio in- er gentes locum habere poſſit? hoc *ib. 2. c. 3. §. 21.* reſpondet: *quæ au- em vulgo inter gentes præſcriptio ad- truitur, ea nihil aliud eſt, quam ta- cito conſenſu facta tranſlatio, quam, uti juxta antea dicta admittimus, ita opus non eſt, ut rem perſpicuam termi- no ambiguo ac in errores & confuſio- nem prono, involvamus.* Verba ejus *lib. 2. c. 10. §. 5.* hæc ſunt: *fit autem illa alienatio vel expreſſe, juxta requi- ſita cap. præced. §. 22. 23. adducta, vel tacite per præſcriptionem, quando quis alterius ſuperioritatem territotia-*

lem

lem mediante poſſeſſione ſibi aſſerit, atque immemoriali tempore præſcribit. Videmus in præcedentibus Titium nolle ut rem perſpicuam termino ambiguo ac in errorem & confuſionem prono, involvamus. Quid hic agit? philoſophum biformem, & ſic cum hoc ſit præter regulam, monſtroſum & abſurdum, qui mox affirmat, mox negat, id quod ipſi ſolenne eſt, ut monſtroſas, ineptas & contrarias ſibi opiniones proponat: plerumque enim hoc accidit iſtiuſmodi novatoribus, qui dum parturiunt montes, ridiculum murem pariunt: videbimus tantum unum adhuc vel alterum exemplum. *Lib.* 2. *c.* 4. §. 16. dicit, ex jure territoriali jus ſuffragii fluere. §. 22. *requiritur, ſc. ad Statum Imperii, jus territoriale, hoc fundamentum eſt reliquorum, niſi enim domi tui juris ſis ad comitia adſpirare, & ærarium provinciale præterire tibi non licebit.* §. 26. *non antecedit vero jus territoriale velut cauſa ſine qua non, ſed potius tanquam cauſa efficiens, ex qua jus ſuf-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ſuffragii profluat. §. 27. *hinc à quo tempore Status territoria proprio jure cœperunt regere, ab eo quoque tempore ſuffragium comitiale in deciſivum mutari debuit. lib.* 1. *c.* 4. §. 27. hæc ſunt ejus verba: *Origo* (ſc. Imperii Receſſuum, & ſic voti comitialis) *deduci debet ab eo tempore, quo Status in communionem Imperii recepti ſunt. Vitriar. lib.* 1. *tit.* 2. §. 10. Jam vero eam repetit Vir Cl. à temporibus Ottonis I. *lib.* 5. *c.* 3. §. 4. loquitur ita: *In Germania ſemper obtinuiſſe comitia ex ſtudio libertatis, Germanis ſolenni, rectè aſſeri videtur, ſed uti indoles comitiorum ſemper ſequitur naturam reip., ita comitiorum, qualia hodie ſunt, origo ab eo tempore repetenda eſt, quo Status in communionem Imperii ſunt recepti, de quo alibi dictum, eodem lib.* 5. *c.* 1. §. 3. hæc habet: *iſtum nexum communem, ſi quis altius ſcrutari velit ei diſtinguendæ erunt tres periodi* (1) *reip. primæ.* (2) *mutantis.* (3) *præſentis, quam à temporibus capitulationum plenius conſcribi cœptarum,*

ae

ac imprimis pacis Weſtphalicæ, auſ-
cari licebit. Lib. 2. *c.* 6. §. 7, ita l.
gitur: *Iſtam vero poteſtatem hact-*
nus forte nomine Imperatoris exerc
tam, deinde in jus proprium, qu
ſuperioritatem territorialem hodie dic
mus, convertere cæperunt Epiſcopi ill
quod à temporibus Henrici IV. *& i*
primis diuturno interregno deinceps ſ
cuto, factum eſſe exiſtimatur. §.
uſurpationis vero iniquitas ſecutis dei
de conventionibus, puta A. B. conſt
tutionibus Maximiliani I. *capitulati*
nibus à ſeculo XVI. *plenius conſcri*
cœptis purgata eſt, donec hoc ſæculo pa
cis Weſtphalicæ ſanctio complementur
acciderit. Eodem lib. 2. *c.* 7. §. 11
ſcribit ſequentia: *in genere vero ſic d*
cendum: ante Carolum M. jacta ſun
fundamenta, quæ ipſe Carolus maxi
mam partem ſubruit, quando ducat
bus pleriſque ſublatis, comitatus no
hereditarios inſtituit, ſed Caroli poſte
ri & Saxones eadem reſtituerunt, du
catibus denuo inſtitutis. §. 12. *Ab ho*
tempore ſucceſſive, imprimis vero ſu
Hen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Henrico IV. & memorabili illo interregno, ducum, comitumque poteſtas crevit, deinde vero per conſtitutiones Imperatorum, & imprimis capitulationes in ordinarii juris titulum converſa eſt, ac tandem pace Weſtphalica penitus fuit confirmata. Eodem libro 2. c. 9. §. 3. hæc leguntur: *Id quoque denuo admonendum ex titulis introductæ ſuperioritatis territorialis præcipue allegari debere capitulationes & Inſtrumentum Pacis, nam uti per hæc tituli fere antiquiores ſunt abſorpti, ita ex iis indoles ſuperioritatis territorialis demum recte intelligitur.* Hæc pluribus exſcribere debui, non tantum ut conſtaret de monſtroſa hujus Doctoris opinione, quæ ſuperioritatem territorialem conſtituit cauſam efficientem voti comitialis, cum Statibus Eccleſiaſticis & Secularibus jam aliquot ſeculis ante competierit votum in comitiis; utenim præſens novator loquitur, iſtam demum conſecuti ſunt per conſtitutiones Imperatorum, & imprimis capitulationes, & pacem Weſtphalicam, illud

lud etiam ab hoc tempore eſt mutatum in deciſivum, & tamen origo comitiorum, qualia HODIE ſunt, repetenda eſt ab eo tempore, quo Status in communionem Imperii ſunt recepti: verum etiam ut ingenii ſtupor, & judicii defectus clarius appareret ex collatione locorum allegatorum. Quæro, ex novo hoc Doctore, an qui petit votum in comitiis domi prius debeat eſſe ſui juris? in jure publico & politicis is dicitur ſui juris, cui competit libertas civilis, & poteſtas ſe ipſum regendi, ita ut nulli ſit ſubditus. *Vid. Grot.* 1. *c.* 3. §. 12. *lib.* 2. *c.* 24. §. 6. ergo Status Imperii debuerunt eſſe in libertate civili, & nulli ſubjecti, antequam aſſumpti ſunt in Imperii conſortium: ſic ergo tempore Othonis I. Henrici IV. &c. non fuerunt ſubditi Imperatoris & Imperii: ſic ergo hodie poſt capitulationes & Inſtrumentum pacis, non ſunt ſubditi Imperatoris & Imperii? An in democratiis nemo habet votum comitiale niſi domiſit ſui juris? an in ariſtocratiis optimates

mates

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ates non habent votum comitiale, ſi domi ſint ſui juris? omnia abſurda ſunt, & obſcuro huic Doctori ingenii ſtuporem, & judicii defectum exprobrant, non minus quam politicæ ignorantiam. Si conſideres contradictiones frequentiſſimas in locis allegatis occurrentes: ſc. origo Receſſuum Imperii, ut HODIE ſunt, & ſic votum comitiale incepit tempore Othonis I. & tamen ſtatum præſentem à temporibus capitulationum plenius conſcribi cæptarum, ſc. tempore Caroli V. ac imprimis pacis Weſtphalicæ, auſpicari debemus. Superioritas territorialis eſt cauſa efficiens voti comitialis, quod cæpit tempore Othonis I. & ſuperioritas territorialis cæpit tempore Henrici IV. & poſt mortem Frederici II. in magno illo interregno: imo, à tempore capitulationum & Inſtrumenti pacis: nam uti per hæc tituli antiquiores fere ſunt abſorpti, an ergo tituli antiquiores non voluerunt, ut eam Status Imperii haberent proprio jure? imo vero hoc voluerunt,

ut

ut patet ex allegatis) ita ex iis indoles ſuperioritatis territorialis demum recte intelligitur, & per capitulationes in ordinarii juris titulum eſt converſa. Status Imperii eam conſecuti ſunt ex conceſſione Imperatorum, eamque etiam forte nomine Imperatoris excercuerunt. Jung. *lib.* 3. *c.* 11. §. 7. ibi: *ſicut enim ſenſim variis mediis ſuperioritatem ſecularem ab illo* (ſc. Imperatore) *nacti ſunt, ita etiam jus ſacrorum &c.* & tamen eam uſurparunt, quæ uſurpatio demum A. B. conſtitutionibus Maximiliani I. &c. eſt purgata. Quæ ſi quis conferat, merito in dubium vocaverit, an hic homo ſit Doctor, an ſtudioſus juris unius anni, quem olim ignominioſo nomine dupondium vocarunt? certe videtur audiviſſe varias Doctorum opiniones de ſuperioritate territoriali, verum judicio nec in politicis nec in jure publico ſatis firmo præditum fuiſſe, ut opinionem, quæ & rationi & Hiſtoriæ Germaniæ, & politicis principiis & legibus fundamentalibus magis

gis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

conformis eſt, eligeret. Unde etiam, cur ubique & principia ejus poli- a & juris publici, omni connexione analogia deſtituantur, adeo ut ejus ecimen majori jure rapſodia juris blici, quam ſpecimen juris publici ſtaurati dici poſſit. Plura non ad- ıcimus, ubique enim iſtiuſmodi ſurdis aſſertionibus libellus iſte ſcatet, , qui iis recenſendis & refutandis ımorari velit, & operam & chartam rdere videatur.

Verba Titii lib. 2. *c.* 5. §. 19.

In omnibus Statibus hactenus enu- ıeratis, definitio Status ſupra da- , ſupponenda, in quantum eam nguli admittunt, ut non opus ſit irca Electores, Principes novam de- ınitionem otioſe moliri, quod qui- uſdam ſolenne eſt. *v. Vitriar. lib.* 1. *it.* 16.

Reſ-

Reſponſio.

Notum eſt plures eſſe Principes ſine Principatu, Comites ſine comitatu &c. Etiam Imperator ſæpe creat Principes Imperii, Reichs Fürſten / vel etiam Comites, qui nomine & titulo tales audiunt, votum tamen & ſeſſionem in comitiis non habent; ut ergo conſtaret, quid eſſet Princeps, vel Princeps Imperii in genere, quid eſſet Princeps Imperii in ſpecie, & ſecundum excellentiam, ut loquuntur, Vir Cl. diſtincte & clare definitiones eorum propoſuit, ne vel ſtudioſa juventus, vel alius juris publici Romano Germanici non ita peritus deciperetur nominis ſono, dum audit hunc vel iſtum eſſe Imperii Principem vel Comitem, ſtatim iſtum putet referendum eſſe inter Imperii Status, adeo ut non tantum non otioſe ſit molitus has definitiones, verum, ſi eas omiſiſſet, vitium eſſet & defectus Inſtitutionum quas ſcripſit, ſicut revera

hîc

c & pluribus aliis in locis propterea
ecimen hujus novatoris imperfectum
mnino eſt: &, ſi JCtus debeat eſſe
licitus circa verba, ut ea rebus ſint
nvenientia, cur non circa definitio-
s. Præterea, quæro ex philoſopho
oc, qui cenſuram aliorum affectat, an
quis juris publici ſtudioſus, vel
us, qui ei addiſcendo non multam
eram locavit, ex definitione Status
nperii poſſit ſcire, quid ſit Elector
nperii? certe longe plura ad Electo-
m Imperii requiruntur quam ad
nperii Statum, ita ut, niſi iſta ac-
rate noverit, nec ex novatoris de-
nitione Status, nec ex toto ipſius
ecimine noſſe poſſit, quia & hoc
miſit: imo, multi, etiam ex no-
ſſimis juris publici Doctoribus, Vi-
s eruditione Clariſſimis, concedunt
uidem Regem Bohemiæ eſſe Electo-
m, negant tamen ipſum eſſe Statum
nperii: qua ratione ergo tales pote-
unt ex definitione Status ſcire, quid
t Elector? cum Elector eſſe poſſit
ui non eſt Status Imperii. Porro,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

an, quando vel in jure noſtro, vel aliis diſciplinis definitio generis eſt propoſita, ſpecies propterea definiendæ non ſunt? e. g. ſi quis dicat, tutor in genere eſt perſona, cui jure civili data eſt atque permiſſa poteſtas in capite libero ad tuendum eum, qui per ætatem ſe ipſum defendere nequit; otioſe molitur definitionem tutoris teſtamentarii, vel legitimi, vel dativi in ſpecie, quia definitio tutoris in genere in unoquoque ſupponi poteſt, in quantum eam ſinguli admittunt? certe tritum hoc eſt, & dupondiis notum, in toto jure generi per ſpeciem derogari, & ea potius habenda eſſe, quæ ad ſpeciem directa ſunt, quomodo hoc fieri poterit, niſi prius ſcias ea, quæ requiruntur ad iſtam ſpeciem? imo, ipſe reſtaurator incurrit hanc ineptam ſuam & intempeſtivam cenſuram, *Vid. L.* 1. *c.* 2. §. 8. ubi leges fundamentales definit, quod ſint conventiones inter Imperatorem & Status Imperii initæ, quibus præſens Imperii Status vel in totum vel ex parte firma-

natur *in* c. 4. §. 6. Receſſus Imperii
unt conventiones &c. c. 5. §. 3. Au-
ea bulla eſt conventio &c. c. 6. §. 4.
ax profana eſt conventio &c. c. 8.
. 1. Inſtrumentum pacis eſt con-
entio &c. c. 9. §. 2. capitulatio eſt
actum &c. An non definitio legis
undamentalis in genere in omnibus
is eſt ſupponenda, in quantum eam
ngulæ admittunt, ita ut otioſe vi-
eatur aliarum definitiones moliri?
blenne eſt hoc Doctori huic no-
itio, ut ipſe non intelligat ea, quæ
cribit, vel ob pruritum alios carpen-
i, vel quia cavillari potius vult quam
a intelligere, ut pluribus hæc de-
nonſtravimus in præfatione, dum
utat, Cl. Vitriarium ideo non recte
ſſerere, quod in libro primo agat de
erſonis, quia etiam in eo agit de re-
us; oſtendimus enim, ideo hoc non
ſſe falſum, quod ſc. agat de perſo-
is, quamvis etiam de rebus agat: &
 novator velit excipere, hunc eſſe
enſum dictorum; quia etiam in eo
git de rebus, falſum eſt, quod tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tum agat de perſonis, tamen cavillandi animum non purgabit: primo enim, non dixit Vir Cl., quod tantum agat de perſonis, ita ut nulla rerum fiat mentio; deinde, agit tantum de perſonis primario, prout ſunt Imperantes & parentes, non vero de rebus, ſed de his tantum incidenter, ut diximus. Hæc addimus hîc, eo transferenda, quia ibi prætermiſſa ſunt.

Verba Titii lib. 2. *c.* 9. §. 14. *p.* 198.

Nam ſi quis, qui hactenus vel Cæſari, vel alii Statui ſubfuiſſet per immemoriale tempus in poſſeſſione libertatis & ſuperioritatis territorialis fuerit, eam deinde legitime acquiſiviſſe cenſebitur, nec opus erit vel titulo, vel bona fide R. I. 1548. §. 86. 59. leges civiles, & in ſpecie *L.* 23. §. *fin.* *C. de SS. Eccles.* abſurde hic allegantur. *v. Vitriar. L.* 3. *tit.* 21. §. 1.

Reſ-

Reſponſio.

Quamvis à pluribus in dubium vocetur, an in imperiis & regnis præſcriptio locum habeat *vid. Grot.* 2. c. 4. §. 8. tamen in Imperio Romano-Germanico præſcriptio immemorialis refertur inter modos amittendi & acquirendi ſuperioritatem territorialem, uti expreſſe conſtat ex *R. I.* 1548. §. 56. *&* 59. quem etiam Dnus Vitriarius allegat *lib.* 2. *c.* 3. §. 7. ut & *lib.* 3. *tit.* 20. §. 1. allegat *l.* 23. §. *fin. C. de SS. Eccl.* ubi pro §. fin, lege in fin. pr. cum enim in R. J. tantum habeantur verba: das er je in menſchen gedächtnus. & inerhalb menſchen gedencken/ non vero dicatur, quousque hominum memoria ſe extendat, hoc vero in *d. l.* 23. definiatur, quod centum anni ſint longiſſimum vitæ hominum tempus, eam Vir Cl. allegavit, non ea mente ac ſi exiſtimaret, controverſias juris publici eſſe decidendas ex jure privato Juſtinianeo, hoc enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

& ipſe negat *vid. lib.* 1. *tit.* 2. §. 20. præterea Juſtinianus in definienda memoria ſecutus eſt & juris naturæ & gentium definitionem regularem, fieri enim poteſt ut tempus memoriam excedens cum centenario non plane idem ſit. *Vid. Grot.* 2. *c.* 4. §. 7. cujus verba non incommode hic exprimuntur: *Bene autem*, inquit, *notatum eſt à prudentioribus JCtis, non plane idem eſſe tempus memoriam excedens cum centenario, quanquam ſæpe non longe abeat, quia communis humanæ vitæ terminus ſunt anni centum.* Allegari ergo *l.* 23. potuit optima ratione, & ſine omni abſurditate: omnis enim juris privati duplex fere uſus eſt: communis alter, alter juri cuique in illa civitate proprius, in qua obtinet. Nimirum habent omnes omnium gentium leges civiles nonnulla, quæ ex naturali æquitate proveniunt, refero verba celeberrimi viri, Dni Werlhofii *in diſſert. de uſu jur. Rom. in controv. liberar. gent.* §. 25. & hæ controverſias juris publici non tantum illu-

ſtrant, ſed & probant, non qua ſunt
uris poſitivi, ſed qua jus naturæ &
entium ita definit, deficiente jure
ublico proprio & poſitivo. Confer
Dn. Leibnitz in præfat. Cod. jur. gent.
. habent autem verſ. itaque ob illam.
mo conſenſu Imperatoris & Statuum
mperii, etiam in ipſorum controver-
iis decidendis juris civilis Juſtinianei
uctoritas agnoſcenda eſt: in his enim
mperii Status conſiderantur ut priva-
i; modo contraria Imperii, aut ſingu-
orum ordinum voluntate non ap-
pareat eſſe abrogatum. *Vid. Ordi-
nat. Cameral. part.* 1. *tit.* 13. §. 1.
& tit. 57. *part.* 2. *tit.* 31. §. *ult.*
part. 3. *tit. ult.* §. 1. *Receſſ. Imp.* 1654.
§. benebens 105. *pr.* Benebens ſollen Cam-
mer-Richter / Preſidenten unndt Beyſit-
zeren bey adminiſtration der heilſame Ju-
ſtiz / ſo wohl die ſtatuten unndt gewohn-
heiten / als die Reichs abſchied / und ge-
meine regten vor angen haben. Idem vult
Ferd. III. in Ordinatione Judicii Auli-
ci *tit.* 1. §. und weilen dann / ibi: zu for-
derſt Röm. Kayſerl. Wahl capitulation /
Reichs abſchied / prophan frieden / und den
jüngſten Munſter und Oſnabrückiſen frie-

den ſchlus/ wie auch iedes ſtands/ Lands-Orths und gerichts/ ſonderlich die gebürliche allegirte und probirte privilegia, gute ordnung und gewohnheit/ und in mangel derſelben die Kayſerliche rechte/ und regtmäſige obſervationes undt gebrauch. Jung. *Gail.* 2. *obſ.* 124. *n.* 2. Cum ergo, ut dictum, Receſſus Imperii non definiant tempus immemoriale, allegata autem *l.* 23. *in fin. pr. C. de SS. Eccleſ.* hoc faciat, non abſurde eſt allegata, ſed abſurda eſt cenſura novicii hujus Doctoris, ipſique eadem opera exprobrat craſſam ignorantiam eorum, quæ in Imperii Receſſibus conſtituta ſunt. vid. reſtaurat: *l.* 1, *c.* 10. §. 11. ubi exiſtimat, tantum tacite in ſcholis & foro jus Juſtinianeum eſſe receptum & §. 31. uſum legalem ſubſidiarium, ut rectæ rationi contrarium, propter receptionis modum & conditionem imperantium, negat, cum tamen textus ex Imperii Receſſibus conceptis verbis eum confirment. Nec obſtat, quod hac ratione ut ſubditi & privati conſiderentur, & ſic ad prudentiam privatam pertineant; ſuffi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ufficit enim, quod ſint perſonæ illu-
tres, & quod in Receſſibus Imperii
onſtituatur, controverſias earum ſub-
diario modo ex jure Juſtinianeo de-
idi debere, ne quis dici poſſit inepte
el abſurde illud allegaſſe, niſi ſimul
ſum Imperatorem & Imperii Sta-
us, qui Receſſuum auctores ſunt,
bſurditatis accuſare velit.

Verba Titii eodem lib. 2. *c.* 9. §. 83.

Defertur intuitu pupilli vel mino-
s, hæc enim hic coincidunt, terminus
utem imperfectæ ætatis in Electori-
us eſt annus XVIII. completus. *A.*
. *c.* 7. *v. Vitriar. d. tit.* 11. §. 5. *&*
qq. rectiſſime autem idem ad alios
rincipes & Status fuiſſet applicatus,
iſi ψιλοδερμηνείᾳ legiſtarum annum
igeſimum quintum jure Romano Sta-
itum obſervari juſſiſſet. v. *Vitriar. d.*
t. 11. §. 8. *l.* 3. *tit.* 20. §. 28.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

Terminum legitimæ & perfect
ætatis jure civili 25 annis definitum eſſ
dubio caret: verum cum jure natur
& gentium de uſu rationis ex quot
dianis actibus ſit judicandum, & t
lis ſit facultas, qualem actus proba
Vid. *Grot.* 1. *c.* 3. §. 11. *n.* 2. *lib.* 2
c. 11. §. 5. ita ut iſta jura eum præ
ciſe non determinent, ſed legiſla
toris civilis diſpoſitioni id relinquant
qui pro utilitate & neceſſitate ſuæ ci
vitatis vario atque diverſo modo i
facere ſolet: videmus, non tan
tum in diverſis civitatibus, verun
etiam in eadem civitate pro diverſ
perſonarum Statu& conditione, eum di
verſum eſſe. Sic in Imperio Romano
Germanico eſt Statutum, ut terminu
imperfectæ ætatis in Electoribus ſit an-
nus XVIII. completus, & ab eo in-
cipiat perfecta ætas & adminiſtratio u
Imperii, ita & territoriorum ipſis com-
mitatur. *A. B. c.* 7. an autem etiam
in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

reliquis Imperii Principibus ob-
rvari debeat? reſpondet Titius: *re-*
iſſime autem idem ad alios Principes
Status fuiſſet applicatus, niſi ψϑϕεϱ-
γνεία *legiſtarum annum vigeſimum*
uintum jure Romano ſtatutum ob-
rvari juſſiſſet, vide Vitriar. &c. Hic
erito quis dubitaverit, an ea quæ
itius dicit, philoſophico ſuo examini
ubjecerit: ipſe agnoſcit in quæſtio-
ibus circa tutelam Principum *R. I.*
Anno. 1548. *tit. von pupillen R. I.*
570. §. 40. *R. I.* 1577. *tit.* 13. Et
ero cum in dictis textibus injungatur
lectoribus, Principibus &c. ut in
uis Electoratibus, Principatibus &c.
roſpiciant, ut pupilli & minorennes
utores & curatores accipiant uſque ad
ubertatem & majorennitatem &c.
erba Germanica ita habent: Wann
der nun den obrigkeiten zuſtehet / in dem
ebührlichs und billichs einſehen zu haben /
amit die pupillen und minderjärigen Kinder
nbetrogen und unvernachteilt bleiben: ſo
ollen wir allen und jeden Chur-Fürſten /
ürſten / Prelaten / Graffen / Herren vom
del und communen hiermit enſtlich auffer-
 legt

legt und befohlen haben / in ihren Fürſten-
thumben / Herrſchafften / oberkeiten / und
gebieten dermaſſen verſehung zu thun / und
zu verordenen / das den pupillen und min-
derjährigen Kinderen iederzeit bis zu ihren
vogtbaren und manbaren jahren kommen
vormunder und vorſteher / ſo die ihnen von
ihren Eltern in Teſtamenten oder letzten
willen / nicht verordenet / oder ihre angebor-
enefreund undt verwandten / ſich der vor-
mundſchafft / aus rechtmäſſigen urſachen /
nicht unter ziehen wolten / oder darzu tüglich
und geſchikt wären / gegeben werden. &c.
quæro ex Doctore noſtro novicio an
contra expreſſam Receſſuum diſpoſi-
tionem terminus XVIII. annorum
Electoribus præfixus ad alios Princi-
pes & Status fuiſſet applicatus? an
legiſtæ, & Dnus Vitriarius hoc ju-
beant, an vero Imperator hoc præci-
piat? Imo, ſi ipſi Status agnoſcant
ſe minorennes eſſe uſque ad annum
25. completum, dum ætatis veniam
ab Imperatore noſtro petunt, ſi Im-
perator hoc ita interpretur, ſi ſumma
in Imperio Romano-Germanico judi-
cia id ſtatuant, an legiſtæ vel Dnus
Vitriarius hoc jubeant? legat verba
Ru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

…udolpi II. in literis, quibus Comiti …ohenloico veniam ætatis concedit, …uæ hæc ſunt: ihres reſpective ſohns und …upillen verordnets / und an unſern Kayſer… …che Kamer gericht beſtättigte tutores und …underthänig gehorſamblich zu erkennen geben / …o wohl ietz genandter ihr pupill Graff Lud… …ig Eberhard zu Hohenlohe / ſo bey ſechs… …hen jahren ſeines alters / die zu admini… …ration ſeiner Graff und Herſchafften auch …and und Leut / hab und güter / beſchrie… …ene Kayſerlichen rechten beſtimmte Jahr …och nicht allerdings völlig erreichet. &c. …udiat Ferdinandum III. in litteris de …nno 1641. die 15. Januarii ibi: Moritz …redrich Graff zu Hohenlohe albereit das …wanſtigſte Jahr erreicht und compliret ha… …e. Et paulo poſt: den noch übrigen al… …ang und mangel ſeines alters aus Röm. …Kayſerlicher Majeſtet volkommentheit ge… …nädigſt zu erfullen / daruber zu diſpenſiren / …nd demſelben zu ſolchem eyde veniam æta… …is in genaden zu geben / und mit zu thei… …en geruhen wollen. Idem præterea factum …ſt ante aliquot annos à Sereniſſimo …Duce Wirtembergenſi. Si rectiſſime …ic terminus ad alios Principes fuiſſet …pplicatus, niſi legiſtæ ☩ ἀδερμηνείαν …vitandam eſſe juſſiſſent, cur tot Se…

 …reniſ…

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

renisſimi Principes, Duces Brunſvicenſes, Luneburgenſes, Pomerani, ac Principes Anhaltini, privilegio obtinuiſſent, ut anno 18. majorennes haberentur? precibus enim non obtinetur, quod jure communi competit. Certum eſt, ſi hic terminus tantum à legiſtis ſtatutus eſſet, vel à Jure Juſtinianeo, non vero ab Imperatore & Statibus probatus, nec opus eſſet privilegio, nec venia ætatis, quæ tamen ut ab Imperatore concedatur, ipſe vult reſtaurator *in lib*. 4. *c*. 3. §. 52. ab ipſorum enim arbitrio pendet, an in ſuis actibus & territoriis jus Juſtinianeum velint valere, Vid. Inſt. Cl. Vitriarii *lib*. 3. *tit*. 17. §. 5. etiam inde patet, philoſophum noſtrum hîc, ut ſæpiſſime ſolet, ineptire, & vel ignorantiam ſuam legum publicarum, vel ignaviam prodere, ſicut in §. 78. *&* 79. quando eos cenſet, qui poſt tutelam teſtamentariam pronunciant ſimpliciter pro legitima, & ab agnatis vel matre petit probationem receptionis Juris Romani, expreſſis enim verbis in textu

modo allegato poſt tutelam teſta-
entariam legitima confirmatur.

Verba Titii lib. 2. c. 9. §. 95.

De cætero poteſt renovatio fieri
ediate per procuratorem, neque
im præſentiam perſonalem leges fun-
amentales præciſe requirunt, id quod
iam de prima inveſtitura dicendum,
cet diſſentiat ob quædam exempla
itriarius *d. lib. 2. tit. §. 15.*

Reſponſio.

Jure communi feudali inveſtitura
fieri & peti poteſt per procuratorem,
. *F.* 3. etiam moribus Germanorum.
An autem prima inveſtitura præciſe
eti debeat in perſona, ut loquuntur?
Titius dicit Vitriarium hoc ſtatue-
e ob quædam exempla. Verum,
ibi Dnus Vitriarius expreſſit hoc
ocabulum *præciſe:* ejus enim ver-
a d. l. hæc ſunt: *ſed ſi feudum
prima vice conferatur, Principes ipſi,
ut*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ut loquuutur, in perſona eam accipiunt exemplo Mauritii Saxonis, Maximilia Bavari, & aliorum Electorum & Principum. Vel ex hoc patet libido carpendi virum Cl. certe verba ejus non neceſſitatem, ſed conſuetudinem Principum ordinariam, quæ tamen legem non inducit, ſignificant. Optime enim novit hoc pendere ex Imperatoris arbitrio, an eam per procuratorem conferre velit, ut hac noſtra ætate in inveſtitura Electoris Hannoverani factum eſſe vidimus.

Verba Titii lib. 3. *c.* 1. §. 26.

Sæpe tamen hoc caſu delinquens remitti, ac ab aliis Statibus deductio per territorium illorum ex lege humanitatis concedi ſolet, neceſſitas vero deductionis concedendæ abſurde ex *L.* 11. C. *de ſervit.* deducitur. Vide *Vitriar. d. l.* 3. *tit.* 17. §. 48.

Reſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

Quando poſt crimen commiſſum
nfugit delinquens in alienum terri-
rium, jure civili magiſtratus ejus
ci ubi deprehenditur, remittere eum
gitur in locum delicti commiſſi.
*d. l. 7. §. ult de accuſat. l. 7. de
ſtod. reor. N.* 134. *c.* 5. Jure na-
ræ ex receptu oritur obligatio alter-
tiva, recipiens delinquentem aut
unire debet, aut dedere, licet ſon-
s depoſcentibus interdum optio de-
ır, quo cumulatius ſatisfiat. Vid.
rot. 2. *c.* 21. §. 4. *n.* 1 & 4. Mori-
us Germanorum etiam remiſſio non
ſt neceſſitatis, ſed humanitatis, inpri-
ıis in delictis atrocioribus, ubi exemplo
pus eſt: famoſos enim latrones, in
is locis ubi graſſati ſunt, furca figen-
os eſſe Calliſtrato & pluribus aliis
lacuit, ut conſpectu deterreantur alii
b iiſdem facinoribus. An hoc in
aſu, ſi delinquens ſit deducendus per
ertii alicujus territorium, deductio
ſive

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ſive tranſitus ſit concedendus? Dn. Vitriarius *d. lib.* 3. *tit.* 17. §. 48. affirmat, addita ratione, quia nemo prohiberi poteſt, quo minus via publica utatur, modo alterius juriſdictio non violetur. Quæ ratio cum exprimatur in *d. l.* 11. *C. de ſervit*; eam propterea allegat, exprimit enim quod unicuique debetur ex præcepto juris naturæ, adeo ut, niſi ſit juſta recuſandi cauſa, quia forte tranſitus non eſt innoxius, ob denegationem juſtum geratur bellum, & ferro via aperiri poſſit. *vid. Grot.* 2. *c.* 2. §. 13. *n.* 1. 2 & 3. etiam exhibet id, quod conſtitutum in *R. J.* 1548. §. 20. verba hæc ſunt: ferner zu noch mehr beſtändiger erhaltung bemeltes unſers Kayſerlichen Landfriedens/ ſetzen/ Ordenen/ und wollen wir/ das eine jede obrigkeit im H. Reich teuſchher nation / in ihren Fürſtenthumben Landen und gebieten bey den ihren fürſehung thun ſoll / das die ſtraſſen frey und rein gehalten / darauff auch nimand gefangen/geſchlagen/ beraupt/ hinweg geſchleift / ſeiner güter ausgehaben / hinweg geführet/ oder anderer geſtalt beſchwert werde / ſondern das einem jeden an orten es
her-

kommen / ohne weygerung auff ſein auſu-
n ein frey / ſicher / genugſam geleit gegeben
&c. Hic textus non tantum vult,
unicuique concedatur tranſitus per
erius territorium, verum inſuper,
i moris hoc eſt, & receptum, ſal-
s conductus, ſi eum petat. Vi-
at ergo imprudens hic cenſor, an le-
s Imperii cujuſcunque humanitati
mmittant tranſitum innoxium, an
ro hoc præcipiant? certe & hic eſt
aſſa eorum, quæ in Imperii Receſ-
bus conſtituta ſunt, ignorantia. vi-
at, an Dnus Vitriarius hanc deductio-
m probet ex jure Juſtianeo poſiti-
, an vero quia ratio deductionis
ncedendæ, in jure communi & Re-
ſſibus Imperii contenta, in iſta ex-
imitur? videat, an non apte & com-
ode dicta lex allegetur, ipſe; ve-
inepte & abſurde Virum Cl. car-
t.

Ver-

Verba Titii eod. lib. 3. c. 1. §. 35.

(2) Jus cudendi monetam, quod Status non vigore juris territorialis, ſed ex ſpeciali Cæſaris gratia habere contendit *Vitriar. d. tit.* 17. §. 57. nec abludit *Schweder. Sect.* 2, *c.* 15. §. 7. ſed inepte & falſo.

Reſponſio.

Jus monetæ eſt diſtinctum à jure cudendi monetam; illud omnibus Imperii Statibus commune; & vi ejus conſenſu Imperatoris & omnium Statuum conduntur Ordinationes monetariæ, *Vid. Ordinat. monet.* Müntz-ordnung *Ferd. I.* 1559. corriguntur monetæ defectus & vitia tolluntur. *Vid. Capit. Carol. V. art.* 27. *Ferd I. art.* 25. *Rudolph. II. art.* 28. *Matth. art.* 33. *Ferd. II. art.* 33. *Ferd. III. art.* 36. *Ferd. IV. art.* 34. *Leopold. I. art.* 33. *Joſeph. art.* 32. in quibus omnibus promittunt Imperatores & Reges Ro-

Romanorum , quod omnes hos de-
fectus corrigere & vitia tollere velint :
hoc ſc. jus cudendi monetam olim erat
regale & reſervatum ſolius Imperaroris
& Regis Romanorum , ejuſque bene-
ficio & privilegio aliis conceſſum.
Ferd. I. neue Müntz-ordnung. §. 178.
us hæc ſunt verba: were es auch ſach/
einige Reichs ſtänd/ ſo mit freyheit der
müntzen nicht begabt / Künfftlich ſolche
ſuchet / gold oder ſilber zu müntzen von
uns und unſern nachkommen am Reich /
zu bringen und erlangen würde &c. Sic in
R. I. 1570. §. 132. legimus ſequentia:
dan auch die müntz gerechtigket kein
mercantz / ſondern unſer Kayſerlich Regal ſo
den müntz ſtände aus unſern ſonderen ver=
trauen / nicht zu ihrem ſelbſt geſuchten vor=
theil / ſondern wie wir ſelbſt dem H. Reich
zu ehren und wohlfahrt brauchen ſollen /
demnach ja billich wer ſolch unſer Regal un=
gebulich misbrauchte. &c. Cum autem Im-
peratores hoc jus pluribus concederent,
Imperio Romano-Germanico noce-
cœpiſſet, tempore Rudolphi II. ad
conſenſum Electorum reſtringi cœpit,
a ut ſine eo ſolus Imperator non am-
lius concedere poſſit. *vid. Capit. Ru-*
dolp.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

dolp. II. art. 34. *Ferd. II. art.* 33. *Ferd. III.* 37. *Ferd. IV.* 35. *Leop. I.* 34. *Joſeph. art.* 33. adhuc hodie in his capitulationibus conceptis verbis dicitur, eſſe & concedi per modum privilegii: unde etiam non tantum Dn. Schwederus & Vitriarius, ſed etiam plures recentiores juris publici Doctores accuratiſſimi, expreſſe hoc ſtatuunt. Verba Rhetii in *Inſt. Jur. publ. lib.* 2. *tit.* 16. §. 2. hæc ſunt: *habent itaque jus monetandi Status Imperii, non jure ſuperioritatis territorialis, ſed ex conceſſione Cæſaris, & nunc Electorum per d. art.* 34. *capit. Leop. verb.* ſolch regal und privilegium verliehen. Mauritius in notis *ad capit. Leop. art*, 34. *pr.* idem aſſerit: *Imperator nemini ſine præſcitu & conſenſu Electorum privilegium cudendæ monetæ concedit. &c.* Kulpiſius *in not. ad Monzamb. part.* 2. *c.* 5. §. 27. *p.* 186. paucis ita hæc exprimit: *monetam cudunt, ſed à privilegio à Cæſare conceſſo, quod, ſi abutantur, in pœnam iterum amittunt ſicut pluribus conſtitutionibus publicis definitum eſt,*

qua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ſes Goldaſtus ſub titulo Rationalis monetariæ, collegit. Sive itaque eriora ſecula à temporibus Caroli in A. B. tit. 10. ſive præſens iniamus, ad hodiernum uſque diem peratores dicunt, hoc jus non comere jure ſuperioritatis territorialis, per privilegium: Electores, reliImperii Status hoc dicunt, Viri ſtres, & in jure publico conſumami id agnoſcunt, & tamen impus hic non minus ac imprudens phiophus ex regulis pauperrimæ ſuæ phiophiæ putat, inepte hoc dici & falſo. iomodo ineptus hic philoſophus eodem capite §. 40. dicit: *novo jus cudendi monetam nemini ſar concedere poteſt, niſi conſentienus Electoribus*, & in §. 36. ſtatuit, c fluere ex ſuperioritate territoriali am Status Imperii non beneficio peratoris vel Imperii habent, ſed e proprio. *vid. eundem lib. 2. c. 8.* 11. 12. 13. quomodo aſſerere audet, cudendi monetam in quibuſdam itibus plane deficere, aut non in

eodem,

eodem, quo cæteris, gradu compe-
tere, *vid. hoc c.* §. 36. & tamen jur
territoriali & juri ſuffragii eandem in-
dolem tribuere? *Vid. lib.* 6. *c.* 8. §. 11.
ſi habeant eandem indolem, & nullus
ſit Status Imperii qui non habeat jus
ſuffragii, & quidem uno eodemque
modo, ergo neceſſario, ſi hoc jus
fluat ex ſuperioritate territoriali; om-
nes Imperii Status oportet ut habeant
& quidem æquali gradu. *Vid. lib.* 2.
c. 4. §. 30. Qua ratione aſſerere po-
teſt, Status Imperii ideo habere jus
comitiale, quia jam ante domi fuerunt
ſui juris, ſive ſuperioritatem territo-
rialem habuerunt? *lib.* 2. *c.* §. 22.
qui ſui juris eſt, & fruitur liber-
tate civili habet jus ſe ipſum re-
gendi, & de omnibus ſtatuendi in
ſua civitate: & tamen jus cudendi
monetam quibuſdam denegare? ſi
hoc jus fluat ex ſuperioritate territo-
riali, Status qui illud non acquiſivit
ex conceſſione Imperatoris vel alio
legitimo modo illud excercere poſſet,
modo obſervaret leges monetarias;
actus

us enim ſuperioritatis territorialis,
odo non ſit contrarius legibus fun-
mentalibus, nec ab Imperatore,
: à toto Imperio poteſt reddi irri-
. *Vid. eund. lib.* 2. *c.* 8. §. 16.
tamen Imperator Leop. *art* 34. ju-
mento promiſit, quod iſtis Imperii
tibus, qui hoc regale uſurparunt,
: obtinuerunt ex Imperatoris ali-
jus & Electorum conceſſione, aut
legitimo, perpetuo, & non interrup-
uſu, non tantum excercitium ejus
erdicere, verum etiam per circulos
ordinem redigere velit. peterem, ut
nes has contradictiones & abſur-
ates, quæ fluunt ex miſera ejus
iloſophia, conciliaret. Si ad ul-
num hoc reſpondere velit, at vero
is actus eſt contra leges Imperii
ndamentales, in quantum eſt citra
peratoris & Electorum conceſſio-
m: videat, ne ex ſua opinione
epte & falſo hoc ſtatuat, per ea
æ objecit Dno Vitriario.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Verba Titii eod. lib. 3. c. 1. §. 45.

Sed hæ diſpenſationes ſaltem locum habent quoad pœnas humana lege conſtitutas, nam pœnæ lege divina univerſali conſtitutæ, ſunt indiſpenſabiles, ad hanc tamen claſſem male refertur pœna adulterii & delictorum in Deum admiſſorum. *Vid. Schwed. ſect. 2. c. 14. §. 6. Vitriar. d. tit. 17. §. 114. 115.*

Reſponſio.

Statibus Imperii, cum habeant jus in territoriis ferendi leges, merito conceditur facultas diſpenſandi circa eas, imprimis etiam in delictis, quod Doctores vocant jus aggratiandi: ſicut enim totam legem tollere poſſunt, ita & vinculum ejus circa perſonam aut factum ſingulare, manente de cætero lege: ſed hoc facere non ſolent, niſi cauſa ſubſit probabilis & delictum tale, ut diſpenſare & veniam concedere

de poſſint. Quæ ſint iſtæ cauſæ, & quæ iſta delicta? varie diſputatur. vid. *Grot.* 2. *c.* 20. §. 24. *n.* 2. §. 2. & *ſeqq.* Alii veniæ conceſſionem concedunt in omnibus delictis, etiam in homicidio, modo ſit magna & urgens veniæ concedendæ cauſa. vid. *Puff.* 8. *c.* 3. §. 26. quia, quamvis hoc ſit morale, ut qui malum fecit, malum patiatur, modus tamen pœnas determinandi pendet à legiſlatoris arbitrio, pro ſuæ civitatis utilitate & neceſſitate. Alii exiſtimant, in iis delictis, quibus jure divino certa, conſtans, & perpetua pœna eſt conſtituta, veniam non habere locum. Hanc opinionem ſequitur Dnus Vicarius: quia legiſlator humanus eſt Dei Vicarius, & ſic remittere eam pœnam non poteſt, quam Deus ipſe determinavit; vicaria enim poteſtas nihil poteſt contra ſuam Principalem, à qua habet, quidquid habet: imo, ſi hoc poſſet, Deus ipſe ſibi contrarius eſſet. *vid. Grot.* 1. *c.* 4. §. 6. *lib.* 3. *c.* 26. §. 3. Propterea etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ad iſta delicta referre debuit, homicidium & adulterium: hujus enim non minus ac illius pœna determinata eſt à jure divino, morali, & perpetuo. *Levit. c.* 20. §. 10. ita cautum: *ſi quis adulteraverit alterius uxorem, morte moriatur, tam ipſe, quam adultera. Deut.* 22. §. 22. ita: *ſi quis concubuerit cum alterius uxore, morte punitor, tam adulter, quam adultera, ut tollatur malum è medio tui.* quicquid enim tollit omnino vinculum honeſtæ ſocietatis, & ordinatæ, jure naturæ vetitum eſt: & licet Dnus Vitriarius aliâs non exiſtimet, omnes leges pœnales Moſaicas eſſe morales, ſed plures tantum forenſes, hanc tamen merito ad morales refert. *vid. Grot.* 2. *c.* 1. §. 14. *& ibi Ziegl. & Oſiand.* confer etiam *Matth. de crim. lib.* 48. *tit.* 3. *c.* 2. *n.* 3. *&* 4. ſunt enim quædam quæ vitæ æquiparantur: adverſum quæ, qui faciunt, ii homicidis non ſunt meliores. *Grot.* 1. *c.* 2. §. 5. *n.* 7. 8. Præterea, cum religio ſit vinculum omnis ſocietatis

& le-

& legiſlationis, &, ut Cicero loquitur *lib.* 1. *de nat. Deor.* pietate ſublata, fides etiam & ſocietatis humani generis, & una excellentiſſima virtus juſtitia tollatur, etiam putat, in delictis immediate contra Deum commiſſis, juri aggratiandi non eſſe locum, ſecus ac Titius, qui nullam ſuæ negationis rationem allegat.

Verba Titii eodem lib. 3. *c.* 1. §. 59.

Jus milites conſcribendi, circa quod fruſtra ex antiquis temporibus conſenſus Cæſaris, prægnans cauſa, ac conſenſus Circuli Ducis requiritur hodie. *Vitriar. lib.* 3. *tit.* 19. §. 64.

Reſponſio.

Jam à tempore immemoriali jus belli competiiſſe Statibus Imperii, etiam capitulationibus & Inſtrumento Pacis confirmatum eſſe, dubio caret: an vero leges antiquiores, quæ requirunt Imperatoris & Ducis Circuli conſen-

ſum, prægnantem cauſam exigunt in conſcribendis militibus, ſint abrogatæ, an vero hodie adhuc obſervandæ? Titius eas abrogatas eſſe dicit: Dnus Vitriarius ſimpliciter affirmat, quando bellum offenſivum eſt gerendum, quod hoc fieri debeat ſecundum conſtitutiones Imperii, quæ volunt, ut intercedat Imperatoris conſenſus. *Ord. Cam. part.* 2. *tit.* 15. *R. I.* 1555. §. 50. qui expreſſis verbis Imperatoris conſenſum, & juſtam cauſam requirit, in cujuſcunque uſum hoc fiat, & R. I. 1564. §. 26. qui etiam conſenſum Ducis Circuli exigit. In Inſtrumento Pacis Weſtphalico *art.* 8. §. 2. *in fin.* ita conſtitutum: *cum primis vero jus faciendi inter ſe & cum exteris fœdera pro ſua cujuſque conſervatione ac ſecuritate ſingulis Statibus perpetuo liberum eſto, ita tamen, ne ejuſmodi fœdera ſint contra Imperatorem & Imperium pacemque ejus publicam, vel hanc imprimis tranſactionem, fiantque ſalvo per omnia juramento, quo quiſque Imperatori & Im-*

Imperio obſtrictus eſt. art. 17. §. 7. diſponit, ut ſequitur: *Et nulli omnino Statuum Imperii liceat jus ſuum vi vel armis perſequi, ſed ſi quid controverſiæ, ſive jam exortum ſit, ſive poſthac inciderit, unuſquiſque jure experiatur, ſecus faciens reus ſit fractæ pacis &c.* §. 8. ita: *ut etiam pax publica tanto melius conſervari poſſit, redintegrentur circuli, & ſtatim ac undecunque turbarum vel motuum aliqua initia apparent, obſerventur ea, quæ in conſtitutionibus Imperii de pacis publicæ executione & conſervatione diſpoſita ſunt.* §. 9. *Quoties autem milites quavis occaſione, aut quocunque tempore per aliorum territoria, aut fines aliquis ducere velit, tranſitus hujuſmodi inſtituatur ejus, ad quem tranſeuntes milites pertinent, ſumtu, atque adeo ſine maleficio, damno, & noxa eorum, quorum per territoria ducuntur: ac denique omnino obſerventur, quæ de conſervatione Pacis publicæ Imperii conſtitutiones decernunt & ordinant.* Hæc jura Statibus ſic conceſſa in genere

confirmantur in Capitulationibus. *vid. capit. Leopold. I. art.* 3. & *Joſephi art.* 3. Si conferantur Ordinatio Cameralis, Receſſus Imperii ſuperioris ſeculi, Inſtrumentum Pacis, & Capitulationes, *Primo* adeo nulla apparet abrogatio, ut potius Inſtrumentum Pacis clare eos confirmet. Adde mandata Imperatoris Leop. I. avocatoria in cauſa Wildfangiatus, quæ excercitium jurium horum non tantum probant, verum etiam Titii ignorantiam juris publici & hiſtoriæ Germanicæ clare evincunt: verba hæc ſunt: Wann nun dergleichen feindliche proceduren / plünderung / raub / und abnahm in des H. Reichs ſatzungen ernſtlich und bey poenen und ſtraffen verboten / und dahero die gebettene mandata avocatoria wider euch heut dato zu recht erkennet werden: hierumb ſo gebieten wir euch ſambt und ſonders von Römiſcher Kayſerlichen macht / bey poen des Friedenbruchs hiemit ernſtlich / und wollen das ihr alſobald nach inſinuir / oder verkundigung dieſes unſers Kayſerliches gebodts / von der klagenten Churfürſten zu Phaltz / Liebden / Landen und gebiet abziehet / und euch hinweg her=

begebet / auch deroſelben unterhanen und Leuthe an deren Leib / Haab und güteren / mit Raub / Abnahm und allen anderen ſchätlichkeiten nit beſchwärlich noch uberläſſig ſeyet / als lieb euch iſt ob beſtimbte poen zu vermeiden / an dem beſchieht unſer ernſter will und meinung / geben in unſer Statt wien den 27. Sept. 1666. Plura vide *in Theatro Europ. tom.* 10. *p.* 150. *& ſeqq.* agitur enim in iis de bello offenſivo, quo contra pacem publicam peccari poteſt, quale nullum aliud eſt, quam quod Status Imperii contra Statum gerit; ſi ſit contra extraneum, ſicut Inſtrumentum pacis jus faciendi fœdus in genere concedit Statibus abſque Imperatoris conſenſu, ita & fœdera bellica, & per conſequens jus militem conſcribendi, modo Imperator & Imperium excipiantur, hoc enim jus etiam Imperii Status habuerunt quocunque tempore, ut probat reſponſum Johannis Wilhelmi, Ducis Saxoniæ, qui, cum à Ferdinando I. ejus opera, tam in militia ſagata, quam togatâ, recuſaretur, Henrici Galliarum Regis ſtipen-

diis ſe addixit, eique anno 1558. adduxit 3400. equites. *vid. Chytr. chronic. lib.* 19. in literis ad Aunum Galliæ datis 1559. das wir darauff aus eigenen bewegnus ohn einige zuthuns geheis / anleitung / oder / angebens / als ein armer junger Fürſt welcher auff freyem feus ſtehet ſeine beſſerung und gedeilig auffnemen Furſtlich / rühmlich / und der Teutſchen nation alten löblichen und Fürſtlichen libertät / freiheit und herkommen gemäs. etc. *vid. Gold.* politiſch. Reichſhändl. *part.* 2. *p.* 382. *Secundo*, facta injuſta, & contra legem eam non abrogant, nec videndum quid Romæ fiat, ſed quid fieri debeat: maximus enim omni tempore, imprimis in hoc jure fuit legum contemptus, potiſſimum tamen, quia in aliis, quæ conſtituta ſunt ad conſervandam ſecuritatem in Imperio, executio nulla eſt. *vid. ipſum Titium lib.* 3. *c.* 4. §. 64. *Tertio*, quamvis hîc non ſit expreſſus conſenſus Imperatoris, & Ducis circuli, tacitus tamen videtur adeſſe, eo ipſo dum non contradixit. *vid. Rhet. lib.* 2. *tit.* 2. §. 34, Nec obſtant quæ à Titio *lib.* 3. *c.* 4. §. 63. ſine

3. ſine omni judicio ſcribuntur: ſi
nim conferatur §. 62. immediate
ræcedens, omnino ſibi contrarius eſt.
§. 62. dicit: *Status inter ſe bellum*
erere non poſſunt, quia habent com-
unia judicia, ſi tamen Status alte-
um injuſte fuerit adortus, haud con-
ultum fuerit vi bellica proceſſum op-
onere, ſed arma recte expediuntur. in
. 93. ita: *ſi iſtæ reſtrictiones obſerven-*
ur, de quibus ſc. egit §. 57. 58. 59.
o. *& 61. etiam ſine conſenſu Caſaris*
ellum ſuſcipere poſſunt Status; ſolent
uidem vulgo ad bellum offenſivum
equirere conſenſum Cæſarum. Schwe-
er. d. part. ſpec. ſect. 2. c. 16. §.
. 3. *Vitriar. d. tit.* 19. §. 82. 83.
ed in exemplis, quæ jactant, ſubeſt
allacia cauſæ, ſunt enim bella illa
njuſta, non ob defectum conſenſus Cæ-
arei, ſed quod contra Conſtatum ſine
auſa ſuſcipiuntur. Primo enim ex
is notamus, quod in bello defenſi-
o idem ſtatuat ac Dnus Vitriarius,
n eo enim adeo non eſt opus Impe-
atoris conſenſu, ut ſi defenſionem

 pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

prohibere vellet, non prohibita offenſione, non poſſet. *vid. Grot.* 1. *c.* 3. §. 4. *n.* 3. *junc. c.* 4. §. 10. 13. *lib.* 2. *c.* 16. §. 14. *Secundo* reſtrictio §. 59. etiam idem plane dicit, quod dicitur in *R. J.* 1555. §. 50. nimirum, debere eſſe juſtam bellandi cauſam. reſtrictio in § 50. 60. ſtatuit, quod dicitur in Inſtrumento Pacis; ſc. nihil fieri debere contra Imperatorem & Imperium. Hæ reſtrictiones ſi obſerventur, poſſunt bellum gerere etiam offenſivum contra exteros ſine conſenſu Imperatoris, quod itidem aſſerit Dnus Vitriarius. *Tertio*, quando ad exempla provocat, & quod in iis committatur fallacia cauſæ (1) Dn. Vitr. nulla allegat (2) Titius contrarius ſibi eſt in §. præced. prætenſa enim exempla ſunt injuſta, *ut dicit*, non ob defectum conſenſus Cæſarei, ſed quod contra Conſtatum fuſcipiantur ſine cauſa, ergo ſi juſta ſubſit cauſa, Status contra Conſtatum ſine Imperatoris conſenſu poteſt bellum gerere offenſivum. Quæro, an hæc philoſophum, an vero ſtupidum de-

ceant ? Status inter ſe bellum gere- non poſſunt, quia habent commu- unia judicia: §.62.&, Status, ſi juſtam abeant cauſam, etiam ſine conſenſu nperatoris, contra Conſtatum poteſt erere bellum offenſivum; §.63. certe c videtur locum habere, quod vulgo icunt: ſi tacuiſſes, philoſophus man- ſſes. Tandem ex dictis facile reſ- ondetur ad ea, quæ ſcribit *lib.* 3. *c.* 6. . 55. & quæ non minorem judicii efectum arguunt, quam ea, de qui- us jam actum eſt, verba hæc ſunt: *Debet autem jus belli Statibus compe- tens omnino argumento ſuperioritatis erritorialis probari, male vero ex dif- idationibus antiquis cum Furſtenerio de ure ſuprematus. c.* 21. *aut ex jure lefenſionis naturalis, cum Vitriario lib. . tit.* 19. §. 82. *& Kulpiſio ad Mon- amb. part.* 2. *c.* 5. §. *fin. idem de- luxeris, nam illa facti ſunt, hæc ve- ro in Statu civili ſublata eſt.* (1) enim Cl. Vitriarius jus belli competens Sta- ibus Imperii in genere deducit ex ſu- perioritate territoriali *d. tit.* 19. §. 48.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

&quando in bello defenſivo provocat ad jus naturale, illud non opponit ſuperioritati territoriali, (poteſtas enim Statuum Imperii, ut & omnium eorum qui bellum gerere poſſunt, eſt & ex jure naturæ, & ex ſummo Imperio, & ſuperioritate territoriali. *vid. Grot. 1. c. 2. ſ. 1. junct. c. 3. §. 4. lib. 3. c. 3. ſ. 2.*) ſed conſenſui Impereratoris. verba hæc ſunt: *in iſtiuſmodi bellis defenſivis Imperatoris conſenſu opus non eſt: defenſio enim eſt juris naturalis, & quod jure communi licet, precibus impetrandum non eſt.* (2) ratio refutandi potius vel pietiſtam, ut loquuntur, vel anabap:iſtam redolet, quam philoſophum: ſc. quia defenſio naturalis eſt ſublata in ſtatu civili, ergo bellum geri non poteſt, neque poteſtatem id gerendi recte inde deduxeris. Quid? ſi quis philoſopum hunc ſub fuſtem mitteret, viderem lubens, an ſe ad defenſionem compoſiturus eſſet, an vero ſi jam ſatis ab uno latere ab eo eſſet exceptus, aliud obverteret? quæ enim de bello privato dicuntur, com-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

[mo]de applicantur ad publicum. *vid.* [Gr]ot. 2. c. 1. §. 16. aut, ſi reſiſten[du]m exiſtimet, quamvis vivamus in [ſta]tu civili, ubi judicis copia datur, [ea] ratio ab ipſo allegata valebit contra [Dn]um Vitriarium. Imo, etiamſi vi[va]mus in ſtatu civili, bellis adhuc lo[cu]s eſt, quotieſcunque judicia ceſſant. [v]*id. Grot.* 2. c. 3. §. 2. quo accedit, [ha]nc rationem potiſſimum obtinere in[te]r cives, non vero inter Reges, & [eo]s, qui par jus Regibus obtinent, [q]uamvis pie faciant, ſi quærant me[d]ia bellum evitandi, de quibus *vid.* [G]*rot.* 2. c. 23. §. 6. *& ſeqq.* contro[v]erſias enim, quæ inter ipſos interce[d]unt, vi & ferro decidere ſolent. Præ[t]erea, hanc rationem Vir Cl. allegat [t]antum in bello defenſivo, temerarius [e]rgo & iniquus in ipſum eſt, quan[d]o dicit, eum belli jus Statuum in genere inde deducere. Tandem, cum Dn. Furſtenerium hic cum Dno Vitriario conjungat, quamvis vindicias pro aliis non ſuſcipiam, tamen ratio, qua Titius ipſum oppugnat, paucis exa-

examinanda reſtat: dicit, ideo hoc jus belli Statuum non poſſe deduci ex antiquis iſtis diffidationibus, quia ſunt facti, (1) videtur iterum hic eſſe ingens Philoſophiæ moralis ignorantia, quando enim ea prohibet vi & manu jus ſuum conſequi in Statu civili, ſemper ſubintelligitur, ut modo dictum, ſi detur copia judicis, quando vero judicium ceſſat, vel momentanee vel continuo, ſive plane jus non reddatur, ſive ſubditi judicem non audiant, etiam poſt conſtituta judicia ſibi ipſi quis jus dicere poteſt. vid. *Grot. d. lib.* 1. *c.* 3. §. 2. Jam vero ex hiſtoria eorum temporum conſtat, diffidationes cœpiſſe in magno iſto interregno poſt mortem Friderici II. ubi, vel nulla, vel non bene conſtituta judicia fuerunt, vel ſubditi judicem non audiverunt; optimo ergo jure ſibi ipſis Imperii Status potuerunt jus reddere & ſic non fuit facti (2) ſi ideo non debemus inde hoc jus derivare, quia diffidationes ſunt facti, nihil ex ſuperioritate territoriali erit derivandum,

ea-

enim, ut ipſe Titius vult, à Sta-
bus eſt uſurpata, uſque dum Im-
ratorum conſtitutionibus eſt pur-
ata, ut ſupra vidimus, & ſic eſt
cti. (3) ſuperioritas territorialis non
: præſcripto, & ſemel nata eſt, ſed
centium conſuetudine formata, ſen-
m vero legibus perfecta. *vid. Titi-
n lib.* 2. *c.* 7. §. 6. conſuetudo au-
m introducitur factis, etiam ſæpe
juſtis, junge hic *Grot.* 1. *c.* 7. *pr.*
4. §. 11.

Verba Titii lib. 3. *c.* 5. §. 10.

Crimen læſæ majeſtatis hoc caſu
ommitti, ſed non ipſos Status, ve-
ım per ipſos in Cæſarem, quidam
xiſtimant. *Arum. ad A. B. c.* 24.
ui probando etiam *L.* 2. *C. de
ıls. monet.* allegari ſolet. Vitriar.
b. 3. *tit.* 17. §. 57. ſed iſta inepta,
: intolerabilia ſunt.

Reſ-

Reſponſio.

In §. *præced.* Titius dicit, quod, ſi quis moliatur hoſtile quid, aut contra perſonam Principis, aut territorium, vel jura ſuperioritatis territorialis ſibi aſſerat, committat crimen læſæ ſuperioritatis territorialis, ac propterea in §. 10. refutat eos, qui ſtatuunt eſſe crimen læſæ majeſtatis, quod quidem non committitur in ipſos Status, ſed per ipſos in Imperatorem; inter hos refert Arumæum & Dnum Vitriarium. Verum, ut conſtet Titium eſſe cavillatorem, vel potius calumniatorem, audiamus verba ejus, quæ *lib.* 3. *tit.* 17. §. 57. hæc ſunt: *quia Imperatoris indulgentia plerumque Status Imperii ſimpliciter hoc jus, ſc. monetandi excercent, ideo nummi ipſorum pro moneta Imperialis Majeſtatis reputantur, adeo, ut eos adulterans in crimen læſæ Majeſtatis incidat, ac variis pœnis ſeſe ſubjiciat. l.* 2. C. *de fals. monet. conſtit.*

crim.

rim. art. 3. An Dnus Vitriarius
git hîc de læſa ſuperioritate territo-
iali? an verbum aliquod eſt, ex quo
olligi poſſit, eum ſtatuere, ſi quis
liquid moliatur contra Principem aut
pſum territorium, aut jura ſuperio-
itatis territorialis, quod committat
rimen læſæ Majeſtatis? an Philoſo-
hus hic adeo laborat memoriæ im-
ecillitate, ut non recordetur, ſe pro-
terea Dnum Vitriarium refutaſſe,
uia ſtatuit jus cudendi monetam,
on eſſe jus ſuperioritatis territorialis.
vide Titium hoc *lib.* 3. *c.* 1. §. 25.
quomodo ergo poterit admittere,
quod, ſi quis monetam Status adul-
eret, ſibi tribuat jus ſuperioritatis ter-
itorialis? ejus philoſophia certioribus
ititur principiis, & major in iis ana-
logia obſervari poteſt, quam ut tales
abſurdas contradictiones, quæ Titio
adeo frequentes ſunt, ſtatuere poſſit.
An non obſervavit, eum totam ſu-
perioritatem, & ejus jura dependen-
tia dicere? an non vult, Status hæc
jura non habere jure proprio, ſed be-
ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

neficiario, & dependenti ab Imperatore & Imperio? qua ratione admittere poterit crimen læſæ Majeſtatis committi, ſi ea lædantur. Quod Electores concernit, Carolus IV. in *A. B. c.* 24. ſanxit, ut ſi in eos quid committat, ſit crimen læſæ Majeſtatis, quia & ipſi ſunt pars corporis Imperatoris. *Vid. ipſum textum.* Quæ omnia evincunt calumniam Titii. *L.* 2. *C. de fals. monet.* ideo allegavit, quia artic. III. ſive CXI. (legendum enim pro artic. 3. ut eſt impreſſum, CXI.) provocat ad jus commune, & in L. 2. pœnæ determinantur, non vero eum in finem, ut probaret ex ea, committi crimen læſæ majeſtatis, quia Statuum moneta habetur pro Imperiali. Merito ergo philoſophum hunc non tantum cavillatorem & calumniatorem dico, ſed omnino ineptum, qui & ingenii, & judicii, & memoriæ defectum pati videtur.

Ver-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Verba Titii lib. 3. *c.* 10. §. 20.

Non tantum autem hoc verum eſt de homagio perſonali ſeu pleno, ſed & ſuo modo de reali, nam quod aliqui hoc perſonam non afficere, nec ſubditum facere exiſtiment. *Vid. Vitriar. lib.* 3. *tit.* 19. §. 3. id rerum moralium ignorantiam redolet, & abſurdum eſt.

Reſponſio.

Si conſideretur homagium, ut promiſſio, & aſſecuratio fidelitatis, nullum eſt, niſi perſonale, ſi intuitu ejus, propter quod præſtatur, aliud dicitur reale, aliud perſonale. ſicut hoc præter fidelitatis, etiam obedientiæ promiſſionem continet, ita, à nullo præſtari poteſt, niſi ab eo, qui ſubditus eſt, citra conditionis diſtinctionem, an ſit comes, baro, nobilis, &c. Illud vero cum præſtari ſoleat ob res & bona, quæ quis in alterius territorio poſſidet,

per-

perſonam ejus non afficit, ſubditum non facit, dominus territorii in perſona ejus nec quidquam ſtatuere valet. e. g. propter jus ſequelæ, ob crimen commiſſum &c. *vid. Rhet. lib.* 2. *tit.* 2. §. 22. nec formula plerumque præſcribi ſolita id permittit; ſumma ejus hæc eſt: das er wolle getreu / hold / und gehorſam ſein/ und daſſelbe thun/was ein getreuer Landſaß und unterthan ſeinem rechten erb Herren / und Lands-fürſten zu thun ſchuldig iſt. Hinc etiam Status Imperii, ſi in alterius Status Imperii territorio bona ſita habeat, ejus ſubditus non fit, licet propterea cogatur interdum ſolvere collectas. vide, quæ acta ſunt inter Archiduces Auſtriæ, Archiepiſcopum Salisburgenſem, Epiſcopos, Bambergenſem, Friſingenſem, Ratiſponenſem, Paſſavienſem, Præpoſitum Berchtolgadenſem, qui omnes bona ſita habent in territoriis Archiducum Auſtriæ. *Limn. tom.* 1. *addit. ad lib.* 5. *c.* 2. *p.* 688. ratione enim bonorum, & quæ occaſione eorum tribui ſolent, eſt ſubjectus. Sic li-

bera & immediata Imperii nobilitas
i Inſtrumento Pacis Cæſareo-Suecico
rt. 5. §. 27. ratione bonorum aliis
iterdum ſubjecta dicitur, licet ra-
one perſonarum tales nobiles ipſo-
um ſubditi non ſint. Ita etiam jure
aturæ proprie loquendo perſonæ ſub-
cæ dicuntur, quæ ex natura regi-
inis ad fidelitatem & obedientiam
bligantur, quæ ſunt pars corporis
nperantium. *vid. Grot.* 1. *c.* 5. §. 2.
l. 2. *c.* 11. §. 5. *n.* 2. *in fin. c.* 24. §. 7.
c. 25. §. 1. *n.* 2. *lib.* 3. *c.* 4. §. 6. 7. 8.
c. 6. §. 5. licet ratione bonorum alii
tiam poſſint eſſe ſubjectæ. Hinc
nus Vitriarius nuſpiam, nec in alle-
ato loco, nec alibi, dicit, bona
ullam inducere ſubjectionem; in
uem finem præſtaretur homagium
ale, quod dicit ratione bonorum
ſe præſtandum, niſi bonorum ſub-
ctionem agnoſceret? eſſet error non
xcuſandus in Profeſſore Juris: jus
nim civile agnoſcit forum rei ſitæ.
id. tot. tit. C. ubi in rem act. an non
oſe Titius dicit, hoc tantum indue-

re ſubjectionem ſuo modo? quid volunt hæc verba, niſi bona ſubjecta ſunt, perſona vero primario, & per ſe ſubdita non eſt, ſed afficitur tantum per conſequentiam, quatenus bona vel in dominio habet, vel poſſidet. Solenne hoc eſt huic philoſopho, ut vel non intelligat, quæ dicit, vel eorum, quæ dicta ſint, non recordetur, vel ut cavillationibus & calumniis contra Dnum Vitriarium agat.

Verba Titii lib. 4. *c.* 1. §. 42.

Religionis Romano-Catholicæ, vel Proteſtantium, veritas requiſiti ex ſancita harum religionum tolerantia, non autem ex eo, quod caput populi Chriſtiani Imperator ſit. *A. B. tit.* 2. deduci debet; nam etiam infidelis aut hæreticus caput Chriſtianorum eſſe poteſt, quod non percepit *Vitriar. lib.* 1. *tit.* 5. §. 3.

Re-

Reſponſio.

Quid, an Dnus Vitriarius diſcet ex hoc fungo una nocte nato, etiam infidelem & hæreticum poſſe eſſe caput Chriſtianorum? ipſe hoc docet in collegiis ſuis, etiam id ſtatuit in Inſtitutionibus Juris Naturæ *lib.* 2. *c.* 7. *q.* 38. quamvis enim in omni civitate religio, ut vinculum omnis ſocietatis requiratur, non tamen præciſe Chriſtiana, nec in membris ejus, nec in capite. *vid. Grot.* 2. *c.* 20. §. 44. *& ſeqq. &* 48. Verum ex conſtitutione *A. B.* in Imperio Romano-Germanico; quia Imperator eſt caput Chriſtianitatis, & ipſe Chriſtianus eſſe debet: eſt enim caput Chriſtianitatis in Chriſtiano Imperio, à Deo ad inſtar ſanctæ ac individuæ Trinitatis, fide, ope, & charitate, virtutibus Theologicis roborato, cujus fundamentum ſuper Chriſtianiſſimo regno feliciter ſtabilitur. *Vid. proem. A. B. in. med.* Electores jurant ſe electuros

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

caput temporale populo Chriſtiano, quod ad hoc exiſtit idoneum, infidelis idoneus non eſt. Ut regnum vere Chriſtianum dici poſſit, rex oportet ut ſit Chriſtianus, eſt enim regni caput. *Vide Grot.* 2. *c.* 9. §. 8. eligunt caput Chriſtianitatis, quod ſecundum A. B. diſpoſitionem miſſæ intereſſe poteſt. *vid. A. B. c.* 22. Quo accedit, quod Dnus Vitriarius non tantum A. B. verum etiam verba Speculi *Suevici* 1. *c.* 21. §. 3. alleget: verba ejus in Inſtitutionibus hæc ſunt: *ut ſit primo Chriſtianus, non infidelis, non hæreticus, eſt enim caput populi Chriſtiani. A. B. tit.* 2. Einen lahmen meuchelſichtigen mann / und der in dem bann oder in der acht iſt / oder ein ketzer iſt / den ſollen die Fürſten nicht kieſen / kieſen ſie aber dieſen / die andere Fürſten verwerſen ihn wohl mit recht / an der Statt / da ein Hoff hin geſprochen wird / ob man ihn dero dinge eines uberkommet / als recht. Conjungenda ergo ratio quam depromit ex A. B., cum verbis ſpeculi Suevici, & ſic non ſunt dividenda, quæ conjungi debent, ut facit So-

ſophiſta noſter. Sic fallitur, quando putat, ne obſervantia quidem hoc receptum eſſe, ut Imperator ſit perſona Illuſtris; imo obſervantia hactenus à temporibus Ottonis I. docuit, nullum unquam in Imperatorem electum eſſe, qui fuit infra comitem, licet verba Speculi Suevici, perſonas inferioris dignitatis admittat. ſic ergo juſta ratiocinatio iſtam oſtendit: obſervantia enim Imperii diuturno uſu introducitur, qualis obtinuit à temporibus Ottonis I. vid. ipſum Titium *lib.* 1. *c.* 3. §. 2. eod. cap. §. 44. quando Dnus Vitriarius dicit, is qui in Imperatorem eligi debet, ſit laicus, quia debet eſſe temporale caput. *A. B. tit.* 2. excipit: verum ex clerico etiam poteſt temporale caput fieri, quemadmodum e. g. ex Comite fit Cæſar, & quis qualitatem Cæſaris conſtituti in conſtituendo indiſtincte requireret? ſic enim eligendus ante electionem Imperator eſſe debebit. Reſpondetur (1) ex Comite poteſt fieri Imperator, quia jam laicus eſt, &

ſic qualitas à lege requiſita tempore electionis adeſt, ſecus quam in clerico (2) falſum eſt, quod non ſit qualitas neceſſaria in Cæſare conſtituendo, debet enim eligi caput populo Chriſtiano temporale, i. e. quod jam temporale eſt, non quod temporale futurum eſt: qualitas enim, ut dicimus, quæ neceſſario ad actum requiritur, adeſſe debet eo tempore, quo actus ſuſcipitur, alias ob ejus defectum eſt nullus; adeo, ut ſi tempore electionis, Electores votum darent perſonæ, quæ adhuc eſt Eccleſiaſtica, electio merito ob defectum qualitatis in electo, & facultatis in eligente, irrita pronunciaretur, ſecus ac ſi perſona Eccleſiaſtica ante electionem ad ſeculum rediiſſet. (3) jurant ſe electuros idoneum: ſicut ergo hoc generale requiſitum tempore electionis, ipſo actu, ut loquuntur, adeſſe debet, ita & ſpecialia, quæ vel in ipſo includuntur, vel hîc exprimuntur. e. g. quando Doctores ex obſervantia requirunt, ut eligendus ſit Germanus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

eo tempore, quo eligitur, Germanus eſſe debet, non demum poſtquam Rex electus eſt, Germanus fieri, & in civitatis Germanicæ jus aſſumi. probat hoc diſputatio, quæ interceſſit inter Electorem Moguntinum, & Trevirenſem, in electione Caroli V. ſic, quando A. B. *c.* 7. requirit, ut Electoris filius primogenitus ſit laicus, requiſitum hoc adeſſe debet eo tempore, quo de ſucceſſione agitur, non vero eam ſequi. *Vid. Rhet. lib.* 1. *tit.* 7. §. 6. *p.* 203. imo, obſervantia ſive conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres, ab eo tempore, quo electio obtinuit in Imperio Romano-Germanico, A. B. ita interpretata eſt, nec exſtat exemplum in contrarium. Unde (4) ſequitur Titii opinionem falſam eſſe, & contra bonæ interpretationis regulas, quando exiſtimat, hoc eſſe requiſitum Imperatoris conſtituti, non autem conſtituendi; vel etiam eligendum ante electionem debere eſſe Imperatorem; quod ultimum inſuper

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

probat hunc Doctorem ſæpius extremis labris philoſophari. Quis enim unquam dixerit, quando quis eligendus eſt ad hoc vel iſtud munus, idoneus eſſe debet, requiſita oportet ut adſint ad ejus electionem, tempore electionis, ergo jam ante is eſt, qualis demum fit per electionem. e. g. Rex, Magiſtratus, Clericus, Epiſcopus.

Verba Titii lib. 4. *c.* 3. §. 42. *circa fin.*

Ipſam legitimationem, & veniæ ætatis conceſſionem jus privatum explicat, quod juxta leges confuſionis etiam hic exſcribitur. *Vitriar. l.* 3. *tit.* 2. §. 15. 24.

Reſponſio.

Etiam hîc Titius calumniatorem agit, ut ſolet. ubi in loco allegato legit, quid ſit *l*egitimatio, quotuplex, qui, & à quibus, quomodo, quando jure civili legitimari poſſint? &c. Tantum Cl. Vitriarius dicit, Imperato-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

em ipſum legitimare liberos Principum & Comitum &c. ſubditos proprios, non alterius Regis &c. Quæ omnia, omnino in jure publico, non autem in privato tractanda ſunt, ſi hoc reſervatum Imperatoris velis intelligere. In concedenda venia ætatis, requiſita ratione morum, & temporis, repetit ex jure privato, quia ipſi Imperatores in formulis, quibus eam concedunt, ad jus commune provocant. vid. ſupra, quæ itidem intelligi non poſſunt à juris publici ſtudioſo, niſi paucis exponantur, quæ jus commune requirit, & quatenus in jure publico recepta ſunt, vel non recepta: adeo, ut hîc non major ſit confuſio, quam quando ea, quæ tutelam Principum reſpiciunt ex jure privato declarantur: quia Receſſus Imperii id expreſſe confirmant, ut ſupra dictum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Verba Titii lib. 5. c. 3. §. 63.

Tertio generi accenſent, (1) jus convocandi concilium univerſale. *Vitriar.* (2) ferias generales indicendi. (3) novum calendarium introducendi; ſed illa omnia ad comitia pertinere manifeſtum eſt. *v. Schwed. ſect.* 1. *c. S.* §. 21.

Reſponſio.

Titius reſervata Imperatoris §. 24. dicit reſpicere (1) vel Statuum territoria & ſubditos, vel (2) Status ipſos, vel (3) negotia totius Imperii. His Dn. Vitriarium accenſere dicit jus convocandi concilium univerſale. Et hic adhuc apertius continuat ſolitas ſuas calumnias; audiamus verba Cl. Vitriar. dicto loco in med: *Hinc igitur, cum in Imperio Romano, religionis curatio per tranſactionem Paſſavienſem à Caſare ad comitia tranſierit,* CÆSARIS SIMUL ET STATUUM

ERIT

ERIT CONCILIORUM IN IMPERIO CONVOCATIO.

Verba Titii lib. 4. *c.* 4. §. 13.

Non majoris momenti erit Imperii Romani in Germanos tranſlatio, quod argumentum magna confuſione urget *Vitriar. lib.* 1. *tit.* 5. 6. 7. nam ut ut eximii quid in illo Imperio fuerit, per ſe tamen prærogativam contra invitos valituram, Cæſari non potuit tribuere.

Reſponſio.

Reges, & qui par jus Regibus obtinent, vivunt inter ſe in ſtatu naturæ æqualitatis, proter æquale quod Deus in ipſos contulit imperium. Unde eſt res tricis & ſalebris plena, de loco Principum controverſias diſceptare; nec enim Rex Regi invitus cogitur loco cedere, ne quidem in conventibus Chriſtianorum, ut hoc

 in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

in conventu Mantuano, Pius II. lege edita decidit: nimirum, ne Reges vel Duces poſtpoſiti detrimentum, vel prælati lucrum honoris juriſve aliquod ferant. Vide *Bæcler. ad Grot.* 2. *c.* v. §. 21. quanquam autem de jure inviti ad hoc cogi non potuiſſent, omnes tamen Reges & Principes Imperatori Romano-Germanico loco cedunt, eosque præcedit. Cauſam hujus præeminentiæ Dn. Vitriarius eſſe putat, quia ſolus eſt, in quem antiquorum Imperatorum dignitas eſt tranſlata. Titius dicit, ipſum hoc argumentum magna confuſione urgere, quia, ut ut eximii quid in illo Imperio fuerit, per ſe tamen prærogativam contra invitos valituram, Cæſari non potuit tribuere. At vero, verba ejus, ſi inſpiciamus, hoc non dicunt; ubi iſta legit Titius, tranſlatio Imperii Romani in Germanos, *per ſe* prærogativam tribuit, *vel in invitos.* notum eſt, quod par in parem imperium non habeat, & ſic

nec jus cogendi, quod ex eo fluit: licet, ubi alter jus quæſitum habet contra alterum, ex pacto vel expreſſo vel tacito, ipſum vi cogere poſſit in caſu denegatæ juſtitiæ. *vid. Grot.* 1. *c.* 3. §. 2. *&* 17. *n.* 1. *in fin. l.* 2. *c.* 11. §. 4. Quare cum apud omnes fere gentes, Imperii Romani ea fuiſſet reverentia, & tacite in id conſenſiſſe viderentur, ut Imperator Romanus omnes præcederet, ſedendo & incedendo, in Imperatore Romano-Germanico, quia in eum dignitas antiquorum Imperatorum eſt tranſlata, illud ab iſto tempore tacite continuatum putat, ut patet ex titulis, quos & Turcarum Imperator & alii Reges adhuc hodie ipſi tribuunt; unde Vir Cl. in allegato §. 6. notanter dicit: *agnoſcunt hoc omnos populi, agnoſcit hoc ipſe Turcarum Imperator &c.* ergo inviti hoc non faciunt, verum hoc agnoſcunt, conſentiunt in hoc: poſtquam autem jus ita Imperatori quæſitum eſt, ſi præcedentia hæc & præeminentia ipſi ab-

aliquo negaretur, optimo jure ab ipſo invito ob injuriam illatam peteret aut ſatisfactionem, vel ferro illam vindicaret. *Grot*. 2. *c*. 17. §. *ult*. *c*. 18. §. *ult*. videat jam Titius an jure cenſeat Dnum Vitriarium, an injuria? certe homini huic aut minus animi contra ipſum, aut plus eruditionis & judicii optandum, ne ita temerarie & imprudenter viros Celeberrimos cenſeat.

Verba Titii lib. 4. *c*. 6. §. 11.

Alii eam, ſc. reſignationem, faciendam eſſe ſolis Electoribus. *Lamp*. *d*. *l*. §. 9. *Schwed*. *d*. *c*. 32. §. 4. alii omnibus Statibus. *Vitriar*. *lib*. 1. *tit*. 9. §. 3. neutra ſententia veritati penitus eſt conſentanea.

Reſponſio.

Niſi obſervemus hujus philoſophi diſtinctionem, nullus adhuc vere dixit, cui Imperator Imperium reſignare debeat; accurate enim hoc expedivit,

divit, diſtinctione inter reſignationem periculoſam, & non periculoſam: in iſta omnium Statuum conſenſus eſt neceſſarius, ergo omnibus quoque reſignatio eſt facienda, & Electores non temere oſtenderint, unde ipſis ſolis jus advenerit admittendi periculoſam renunciationem: in hac, non conſenſus, ſed ſcientia Imperii ſaltem eſt neceſſaria, & in arbitrio Cæſaris poſitum eſt, cui rem iſtam indicare velit: hinc ſive Regi Romano, ſi adſit, ſive Electoribus, ſive comitiis forte tum inſtitutis, ſive Statui cuidam iſtam rem denunciet, ut ejus indicio toti Imperio innoteſcat, regulis juſtitiæ Cæſar ſatisfecit, licet ultimo hoc caſu regulas decori & civilitatis forte offenderit. Verum, eſt diſtinctio hoc philoſopho digna, qui jam toties rerum moralium & veræ philoſophiæ ignorantiam prodidit. quis (1) judicabit an reſignatio ſit periculoſa, an non? an ſolus Imperator, an Rex Romanorum, an Electores, an is Status, cui renunciatio eſt facta?

at vero, hi omnes non habent jus judicandi de eo, quod Imperio periculoſum eſt, vel non. imo, repugnat naturæ omnis ſocietatis, ut renunciatio alii fiat, quam ipſi ſocietati, cujus ſocius quis eſt, & cujus ob renunciationem intereſſe poteſt; eſt enim omnis hæc diſputatio ob varias temporum viciſſitudines & circumſtantias, plane obſcura. *jung. hic Grot.* 1. *c.* 3. §. 9. *n.* 2. *lib.* 2. *c.* 5. §. 24. *n.* 2. *in med.* (2) qualis hæc eſt philoſophia, quæ hîc opponit conſenſum ſcientiæ; an non tacitus conſenſus etiam eſt conſenſus? an non, qui ſcit, contradicere debet, & poteſt, & non contradicit, conſentit? an non conſenſum indicamus vel verbis vel factis, & ſub factis comprehenduntur non facta conſiderata cum ſuis circumſtantiis? *vid. Grot.* 2. *c.* 4. §. 4. *&* 5. (3) iſte cui hæc renunciatio non periculoſa indicatur, nomine Imperatoris Imperio indicium facere debet: an non hac ratione renunciatio fit Imperio, & is tantum

eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ſt inſtrumentum deferendæ volunta-
s ipſius Imperatoris ? an non, vo-
intatem noſtram indicare poſſumus
er alium ? an non, quod quis per
lium facit ipſe feciſſe putatur ? perin-
le enim eſt, ſive Imperator in per-
ſona hoc faciat, ut loquuntur, ſi-
ve per procuratorem. *vid. Grot.* 2.
c. 11. §. 12. *lib.* 3. *c.* 6. §. 9. *n.* 2.
in fin.

Verba Titii lib. 4. *c.* 8. §. 8.

Porro inde ſequitur poteſtatem Vicariorum eſſe independentem, ſeu majeſtaticam, nec hic diſſentientis *Vitriarii lib.* 1. *tit.* 11. §. 8. *lib.* 3. *tit.* 1. §. 5. *tit.* 5. §. 4. magna erit habenda ratio, ejus enim in hoc genere philoſophia valde inſulſa eſt, ceu varia ſpecimina oſtendunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

Vicarius, in genere, eſt perſona, quæ alterius nomine poteſtatem vel munus excercet. Variis nominibus indicari ſolet. Locum tenens, Prorex, Vice dominus, Gubernator, Lieutenant, Statthalter / oder Amptsverweſer. in A. B. Imperii vicarii, proviſores dicuntur, verweſer und verpleger des Reichs. in antiqua verſione apud Goldaſtum, fürmunder. olim Palatii Præfecti &c. De his quæritur, an habeant majeſtatem, an vero poteſtatem dependentem? Dn. Vitriarius in allegatis locis ſimpliciter ipſis tribuit poteſtatem dependentem, quia majeſtas eſt ſumma ab hominibus independens poteſtas. *vid. Grot.* 1. *c.* 3. §. 7. quod de nullius vicarii, quo nomine etiam veniat, poteſtate dici poteſt; quicquid enim agit, nomine alieno agit & vice alterius, nihil nomine proprio, ut is qui habet majeſtatem. In Imperio Romano-Germanico etiam

non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

on poſſunt omnia ubique in civita-
e, ut Imperator jure majeſtatis, ſed
antum, quæ ſpecialiter exprimuntur,
it patet ex *A. B. c.* 5. juncta *Capit.*
Ferd. IV. art. 36. & *Joſeph. art.* 35.
quæ poteſtatem ipſorum reſtringunt
d certos caſus, & expreſſe ſe referunt
d A. B. ita ut ex mente Imperato-
is & Electorum, tantum ea exer-
eant durante interregno, quæ lex
pſis in ſpecie concedit; licet hic DD.
liſſentiant, & alii ipſis tribuant eam
poteſtatem, quam habet vivus Im-
perator, niſi quædam in ſpecie exci-
piantur. *vid. Schutz. vol.* 1. *ex* 5. *th.*
8. §. 8. *&* 12. *vol.* 2. *ex.* 10. *th.* 2.
cujus hæc eſt opinio & plurium alio-
rum. *Limn.* 3. *c.* 12. §. 50. *& ſeqq.*
& in tom. addit. qui Schutzium
oppugnat. Quo accedere putat,
quod non tantum dicantur pro-
viſores Imperii, verum etiam, quod
ſua jura exerceant, & juramenta fide-
litatis *vice & nomine S. Imperii* reci-
piant, cum is, qui majeſtatem ha-
bet, omnia nomine & jure proprio,
non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

non vice & nominę alterius faciat. Titius hanc philoſophiam vocaṭ inſulſam, eamque non curandam exiſtimat: verum, ut ſolet, temerario judicio, oſtendere enim debuiſſet has rationes inſulſas eſſe. audiamus *Schutz. d. vol. 1. ex. 5. th. 8. lit. A.* qui, licet ipſis tribuat generalem poteſtatem, tamen majeſtatem negat, verba hæc ſunt: *mollius & cautius conſtitutio hæc loqui non potuiſſet, quaſi velit dicere, debent eſſe protectores, tutores, curatores, ſeu adminiſtratores, non domini, prout princeps eſt, ſed potius ſummæ poteſtatis, & Imperii cuſtodes tantum, donec ſummus electus Princeps depoſitum repoſcat*, CUJUS POPULUS VACANTE IMPERIO VERISSIMUS EST SUCCESSOR AC DOMINUS. *non aliter vicarius agit ac mandatarius & depoſitarius, qui alieno nomine poſſidet ac adminiſtrat, & ut tutores ſunt vice & loco domini.* Nec obſtant ea, quæ Titius ponit *d. l. c. 8. §. 7. nam ut ut alias, ſublato*

nato Imperante, Imperium in totam civitatem, velut ſubjectum commune, recidat, ab eoque Interregibus aliquando ſoleat delegari, id tamen non procedit, ſi in eventum vacantiæ ſubjectum vicarium & proprium legibus fundamentalibus ſit deſignatum, tum enim immediate in hoc recidit, talis autem proviſio in Germania occurrit, hinc ejus virtute Imperium Statim in Vicarios venire dicendum eſt: ſubjecti enim proprii, vel ſicut alias vocatur, ſubjecti exiſtentiæ determinatio à legibus fundamentalibus facta deſignatio, non mutat naturam & eſſentiam poteſtatis, quam excercet iſtud ſubjectum, verum ea judicanda eſt ex ſua natura; ſi poteſtas quæ excercetur ſit dependens, licet à lege fundamentali ſubjectum, quod eam exercere debet, determinatum ſit, manet dependens, e. g. in eodem *c.* 5. *A. B. in fin.* deſignatur ſubjectum, quod judicium excercere debet in Imperatorem, ſi ab aliquo ſit conveniendus, & tamen ejus poteſtas judicandi

di non eſt independens, ſed dependens, quam Imperator confert, eique ſponte ſe ſubjicit. Sic, quamvis in A. B. deſignetur ſubjectum exiſtentiæ poteſtatis Electoris, poſt ejus mortem, iſta tamen poteſtas non eſt independens, ſed ſecundum veriorem opinionem dependens. Sic, quamvis legibus Polonorum fundamentalibus ſit conſtitutum, ut Archiepiſcopus Gneſnenſis abſente rege, & regno vacante habeat poteſtatem indicendi comitia, convocandi ſenatum, ſenatuſque conſulta definiendi & edicendi, tamen in eum Majeſtas non recidit, ſed eſt penes regnum, ſive totam civitatem. *vid. Cromer. Polon. lib. 2. p.* 140. Contra in regnis ſucceſſivis, ſive ſimpliciter ſit ſucceſſio hereditaria, ſive linealis, quia prima electio vult, ut ſubjectum Majeſtatis exiſtentiæ, poſt mortem regis, eam continuet, quæ fuit in anteceſſore, jure proprio & independenti, revera eſt ſumma & independens. *vid. Grot. lib.* 1. *c.* 3. §. 10. *n.* 5. *lib.* 2. *c.* 7. §. 15. 19. 22.

Unde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Vnde patet, hæc non judicanda eſſe à
ſubjecti determinatione, ſed à pote-
ſtate quam excercet, vel ſuo, vel
alieno nomine. Hoc ſi philoſophus
noſter videre potuiſſet, non ſimplici-
ter dixiſſet: ſublato Imperante, Im-
perium in totam civitatem, velut in
ſubjectum commune, non recidere,
ſi in eventum vacantiæ ſubjectum vi-
carium legibus fundamentalibus ſit
deſignatum, quia tunc immediate in
illud recidit, verum addidiſſet: quoties-
cunque legibus fundamentalibus ſub-
jectum vicarium & proprium in even-
tum vacantiæ eſt deſiguatum, ut in
illud jure proprio, independenti, &
ſummo recidat, tunc Imperante ſub-
lato, non recidit in ſubjectum com-
mune, ſive totam civitatem *Vid. Grot.*
l. c. 3. §. 7. *n.* 2. *lib.* 2. *c.* 9. §. 1. & 8.
ut exempla ſunt in regnis ſucceſſivis,
etiam temporariis. e. g. in regno pa-
trimoniali rex in teſtamento ſuo in-
ſtituit heredem ad tres vel plures an-
nos, poſt horum lapſum vult ut alius
ſit heres, hîc quia ſubjectum exiſten-
tiæ

tiæ eſt determinatum ita ut proprio, & independenti jure Imperium habere debeat, ſine dubio erit ſummum: *vid. Grot.* 1. *c.* 3. §. 12. *n.* 4. vel etiam in regno non patrimoniali, ubi populi voluntate defertur, ut diviſum ſit Imperium ratione temporis, ſi tempore præterlapſo cadat in aliud ſubjectum exiſtentiæ, ſine dubio erit ſummum, non, ut dictum, ob determinationem ſubjecti, ſed ob Imperii naturam, quod quis excercet. At vero excipit Doctor hic novicius: noſtri vicarii ſuam poteſtatem excercent nomine proprio, & ſic jure independenti, non enim ſunt vicarii Imperii, ſi Imperium ſumatur ſubjective, hoc ſenſu, ut dicantur vicarii Imperii, quia vice & nomine ejus poteſtatem gerunt, hæc enim appellatio plane eſt falſa, ſed Imperium ſumitur objective, hoc ſenſu, vicarii Imperii, ſc. Rectores, vel vicarii Rectores ab Imperio conſtituti; vel ut dicantur vicarii Imperatores. *vid.* *d. c.* 8. §. 29. 30. & 31. verum hæc

ex-

exceptio vel pudendam ignorantiam
iuris publici, vel intolerabilem temeritatem & impudentiam arguit; textus enim *A. B. c.* 5. conceptis verbis aſſerit, quod vicarii ſua jura *vice & nomine* Imperii excerceant. hoc dicit falſum eſſe. quanta temeritas, quanta impudentia! legiſlatori in faciem contradicere. Imo, concedatur legendum eſſe *vicarii Imperii*, ſc. Rectores, vel vicarii Rectores ab Imperio conſtituti, vel Vicarii Imperatores, ſemper tamen ſunt Vicarii, & quicquid faciunt, non ſuo, ſed alieno nomine faciunt. ſive dicas Vicarius Regis, ſive Vicarius Rex vel Pro-rex, in idem recidit, an quicquam abſurdius & inſulſius vel cogitari, vel dici poteſt, quod tamen ubique huic Thraſoni evenire ſolet.

Verba

Verba Titii lib. 5. *c.* 3. §. 8.

De cœtero omnium Electorum conſenſus eſt neceſſarius, quod poſt capitulationes Leopoldi & Joſephi *art.* 17. 16. dubio carere videtur, ut ut forte ante eas aliter videri potuerit. *v. Vitriar. lib.* 4. *c.* 1. §. 7.

Reſponſio.

A quo tempore cœperunt ſcribi capitulationes, jus comitia convocandi commune fuit Electoribus. *vid. capit. Carol. V. art.* 12. ante eas, quando ipſis fuerit communicatum, diſputant. *Limn. tom.* 2. *addit. ad lib.* 1. *c.* 12. *p.* 338. & *Stamler in tract. de reſervat. Imperat.* §. 26. hîc quæritur, an omnes Electores conſenſu unanimi cum Imperatore convenire debeant de habendis comitiis, loco ipſorum, an vero majora vota ſufficiant? Titius majora admittit ante capitulationes Leopoldi I. & Joſephi, poſt eas

con-

conſenſum unanimem requirit. verba capitulat. Leopol. I. hæc ſunt: und ſonderlich keinen Reichstag auſerhalb des Reichs Teutſcher nation auch ehe und bevor wir darzu umb der ſieben Churfürſten conſens und verwilligung durch ſonderbare ſchickung angehalten / und uns mit denſelben ſo wohl der zeit als mahlſtat verglichen etc. verba capitulationis Joſephi ita ſonant: und ſonderlich keinen Reichstag auſſerhalb des Reichs Teutſcher nation auch ehe und bevor darzu umb der ſieben Churfürſten conſens und verwilligung / durch ſonderbahre ſchickung angehalten / und uns mit denſelben ſo wohl der zeit / als mahlſtat verglichen &c. ſecundum regulas philoſophiæ Titianæ, ex his articulis dubio caret, unanimem conſenſum Electorum in habendis comitiis requiri, & majora vota non ſufficere. verum, ut apparet, falſo; non enim fit mentio conſenſus unanimis. At, dicitur, quod Imperator debeat exquirere conſenſum ſeptem Electorum, ergo omnes ſeptem unanimiter conſentire debent. pauperrima concluſio, ex pauperrima & miſerrima philoſophia. quis unquam, ne quidem rerum moralium peritus, ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

concludit: præſes collegii cogitur exquirere conſenſum ſeptem vel plurium collegarum, ergo requiritur unanimis conſenſus? nullus eſt, qui ignoret, quod in colligendis votis inquirendum ſit in conſenſum omnium collegarum, aut, ſi unus prætereatur, ejus contemptum facere totum negotium nullum, ita tamen ut conſenſus hîc in ſe etiam includat facultatem diſſentiendi; quodque hoc in caſu, id quod majora concludunt, valeat, quia alias nullum eſſet medium expediendi negotia. *vid. Grot.* 2. *c.* 5. §. 17. *&* 20. quis in jure publico vel parum verſatus ignorat, in Imperatoris electione, Moguntinum debere inquirere in omnium reliquorum ſeptem Electorum conſenſum vel vota; an ergo unanimis conſenſus vel vota requiruntur in Imperatoris electione, & majora non ſufficiunt. *vid. A. B. tit.* 1. *in fin.* An non, quando major pars collegii Electoris convenit inter ſe de Imperatore eligendo, recte dicitur, Electores inter ſe conveniſſe? an non in comitiis, quando major

pars

pars collegii conſentit, dicuntur membra collegii iſtius conveniſſe? eodem ergo modo, quando Imperator inquiſiuit in conſenſum ſeptem Electorum; licet quidam diſſentiant, recte dicitur, cum Electoribus conveniſſe de habendis comitiis, & loco ipſorum, modo major pars Electorum conſentiat, major enim pars habet jus integri. Ita clara hæc ſunt, ut tantum Doctorem, quantum ſe Titius eſſe putat, iſtiuſmodi dupondialis, vel potius puerilis erroris pudere debeat. nihil dicam, quòd omnino prodat, ſe parum in Receſſibus & capitulationibus verſatum eſſe. inſpiciat die erklärung des Landfriedens de anno 1500. pr. ubi Maximil. I. mit verwilligung der ſtände comitia indixit, an ergo omnes unanimiter hoc voluerunt? inſpiciat *R. J. Spirenſem de anno* 1523. *in pr.* ubi Ferd. I. conſenſu Electorum & Statuum indixit comitia, an propterea unanimis fuit conſenſus? Sic in capitulat. Carol. V. dicitur: ohn wiſſen der ſechs Churfürſten &c. an expreſſio hujus vocabuli, *ſex*

Electorum , notat unanimem conſenſum? In capitulat. Rudolphi II. *art.* 11. idem dicitur : ohn wiſſen und willen der ſechs Churfürſten. In capit. Mathiæ *art.* 12. ohn wiſſen und bewilligung der ſechs Churfürſten. Ferd. II. *art.* 10. ohn wiſſen und willen der ſechs Churfürſten. Ferd. III. *art.* 13. *in fin.* auch ehe und zuvor der ſechs Churfürſten conſens und bewilligung / durch ſonderbare ſchickung darzu eingeholet etc. in capitulat. Ferd. IV. *art.* 14. auch ehe und zuvor der ſieben Churfürſten conſens und verwilligung durch ſonderbahre ſchickung dar zu eingeholet etc. in omnibus his capitulationibus fit mentio vel ſex vel ſeptem Electorum, quorum conſenſum Imperatores exquiſiverunt, & cum ipſis convenerunt de comitiis habendis; ſunt eadem verba, imprimis in capit. Ferd. III. & IV. &, ex confeſſione Titii, non dicunt unanimem conſenſum. conſenſus hîc includit etiam diſſenſum, majora valent, & tamen dubio caret, quin hoc mutatum ſit in capit. Leopold. I. & Joſephi. Præterea, quotieſcunque in capitulationibus requiritur unanimis conſenſus, conceptis verbis exprimitur.

vid.

vid. capit. Leopol. I. art. 10. ibi: der ſieben Churfürſten ſämptliche einwilligung. capit. Joſeph. *art.* 12. & 13. capit. Leopoldi I. *art.* 21. ibi: und hernacher aller und jeder ſieben Churfürſten wiſſen/ willen/ zulaſſen/ und collegial rath mit einhelligem ſchlus alſo/ und der geſtalt/ in dieſem ſtuck vorgangen/ das keines Churfürſten wiederred oder wiſſen dargegen/ ſonderen alle und jede dero collegial ſtimmen/ einmüthig ſeyen/ maſſen wir disfals die majora nicht attendiren/ auch ohne vorgehende unanimia zu keinem ſtand bringen etc. in capit. Joſephi *art.* 20. eadem repetuntur.

Verba Titii eod. lib. 5. *c.* 3. §. 47. & 48.

Quod ſi poſt factas deliberationes collegia conſpirent, res bene ſe habet, ſed ſi diſſentiant, tum majoritatem quidem attendi putat *Vitriar. lib.* 4. *tit.* 1. §. 70. eamque ſententiam aliquot rationibus, & praxi comitiali confirmaſſe autorem de Grundfeſt exiſtimat *Kulpis de placit. ordin. Imp.* §. 3. *n.* 14. ſed, uti levia ſunt,

quæ auctor ille affert, ita in votis curiatis, majora valere tam diu negabo, donec auctoritas ex lege fundamentali probabitur, nam brocardica generalia de efficacia majorum, fortaſſis etiam ex jure civili deſumta, hîc nullius ſunt momenti. add. Furſtener. *de jure ſuprem.c.* 40.41. Grundfeſt. p. 2. c. 8.

Reſponſio.

Omnes ſocietates tam privatæ, quam publicæ, ſive in populum, ut ſunt civitates, ſive ex populis, ut ſunt foedera, coeant, hoc commune habent, quod in rebus, quæ ſocietatem concernunt, univerſitas & ejus pars major nomine univerſitatis obliget ſingulos, qui ſunt in ſocietate, quique in hoc conſenſiſſe videntur, ut ſit ratio aliqua expediendi negotia, niſi expreſſe vel pactis, vel legibus fundamentalibus, quæ formam tractandis negotiis imponunt, aliter conſtitutum. Et cum hoc inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

omnes homines & gentes jus commune ſit, non videntur errare, qui, quotieſcunque in hac vel iſta civitate membra ejus dividuntur in plura collegia, ſtatuunt, majora habere jus integri, ſive unumquodque collegium in ſe conſideretur, ſive collegia inter ſe, ita ut, ſicut in unoquoque collegio majora valent, ita etiam, ſi e. g. membra alicujus civitatis deliberent in tribus collegiis, ſi duo ex iſtis in idem conſentiant, recte dicantur majora efficere; niſi, ut dictum, vel pactum, vel lex Imperii fundamentalis aliud ſtatuat; recte enim dicitur, in iis vel jus integri, vel majoris partis conſiſtere, in quibus civitas hoc voluit. *vid. Grot. 2. c. 5. §. 17. & ibi Boecler.* hinc, ſi quis ex hoc jure, omnibus gentibus communi, dicat, ſi duo collegia conſenſerint, licet tertium diſſentiat, res eſt confecta, quia pars major habet jus integri: ſi alius hoc neget, ipſi probandum erit, vel pacto vel lege fundamentali ab hoc jure diſceſſum eſſe,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

quia regulam juris communis ſibi contrariam habet. Hæc eſt ratio, cur Cl. Vitriarius dicat, quando in Imperii Romano-Germanici comitiis duo collegia conveniunt, licet tertium diſſentiat, quod à parte Statuum res ſit confecta, & res ad Cæſarem referatur. Ita etiam an. 1654. 20. Januar. ab ipſo directorio relatum obſervatumque eſt: etiam Status Euangelici eundem uſum allegarunt. *vid. auct. der Grund-veſt. p. 2. c. 8.* ipſum collegium civitatum, in quæſtione, an in materia collectarum majora valere debeant, id agnoſcere videtur, in comitiis Ratiſpon. 1654. verba hæc ſunt: iſt die tritiſſima ſententia, und im Reich hergebrachte / auch bey vielen Reichstägen in denen deliberationibus publicis und übergebenen der ſtände reſolutionen und ſchrifften in materia collectarum gebrauchte diſtinctio, und unterſcheid bekant / quod in actibus & negotiis univerſitatis, Status Imperii in univerſitate ut univerſos concernentibus, ſufficiat, ſi conveniant vel conſentiant duæ partes ad minus, ob rationem, quod ne-

negotia univerſitatis non poſſent de facili expediri, ſi omnes deberent unanimiter conſentire: in actibus vero univerſitatis, in quibus tractatur de rebus concernentibus ipſam univerſitatem ut ſingulos, ibi non ſufficiat majoris partis conſenſus, ſed omnes expreſſe conſentire debeant. *vid. Limn. tom.* 1. *addit. ad lib.* 9. *c.* 1. *p.* 363. Propterea etiam dicto anno 1654. in comitiis ſimul cum Electoribus & Principibus petierunt re & correlationem; quia aliâs, ut dicunt, civitatum curiæ in effectu eripitur jus voti deciſivi contra Inſtrumentum pacis, & fit, ut dicis tantum gratia habeant ejuſmodi votum, cum duobus cæteris collegiis in unum conſentientibus ipſæ urbes ultro accedere, vel per majora jam facta, in conſequentiam vinci debeant. Ad hoc tamen Electores & Principes reſpondent, quod quando in Inſtrumento Pacis ipſis non minus ac reliquis Imperii Statibus conceditur votum deciſivum, hoc non ſit intelligendum, ac ſi eadem for-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

ma & modo , loco & ordine. wie bey den höheren collegiis gebrauchlich / nnd ab antiquis temporibus herkommen iſt / geſchehen ſolle / ſonderen das die ſtäde ſo wohl als andere ſtände jure ſuffragii ihr votum abzulegen haben / und unerfordert deſes kein Reichsſchlus gemacht werden kön- ne. wann aber der ſtäde votum deciſivum mit deme was Churfürſten und ſtände be- reyts beſchloſſen und unter ſich verglichen haben möchten / über einſtimmen thäte / das darüber im nahmen aller drey Reichs- Räthen ein einhelliges gutachten an ihro Kayſerliche Majeſtet verfaſſet würde / wie hin- gegen wann es misſtimmet und auff vorher gepflogene freye handelungen nicht verglei- chen könte / nicht deſto weniger ſolches alles / wie es von einen oder anderen collegiis bey den re & correlationibus eingebracht wor- den / als einen unvolkommen ſchlus in ein geſambtes bedencken an ihro Kayſerliche Majeſiet verfaſſet wirdt / zu dem ende das durch dieſelbe die vernere vergleichung und ausſchlag bey den anderen ſtänden geſucht werden möge. *vid. tom. 7. theatr. Europ. p. 365. Grundveſt. p. 133. 154. & ſeqq. Rhet. Inſt. Jur. publ. 2. tit. 24. §. 14.* Quibus addendum, quod tantum qui- dam caſus expreſſe excipiantur in qui- bus

bus majora non habent locum. *vid. Inſtr. Pac. art.* 5. §. 2. §. 19. *Limn. d. tom.* 2. *addit ad lib.* 9. *c.* 1. *p.* 361. Hinc, ut dictum, patet; Dn. Vitriarium, & plures alios, recte ſtatuere, quod, ſi collegia diſſentiant, majoritas attendatur, & res à parte Statuum ſit confecta, non quidem in totum, ſed in tantum, ut referatur ad Cæſarem: & à Titio cum iſtis, qui negant majora inter ipſa collegia locum habere, legem aliquam, quæ hoc prohibeat, allegandam eſſe. *vid. Schutz. vol.* 1. *ex* 10. *th.* 15. *lit. A. & ibi Scharſchmid.*

Verba Titii lib. 6. c. 7. §. 6.

Videntur ſane illo errore laborare, qui tantopere deprædicant operam Hugonis, qua uſum actionum Romanarum in controverſiis Statuum oſtenderit. *v. Vitriar. lib.* 4. *tit.* 9. nam aliâs modica videri poterat ei, qui eam omnem ad macilenta actionum vocabula pertinere expenderit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Reſponſio.

Titius in hoc capite §. 3. 4. & 5. exiſtimat, ſi aliquis jus ſuum perſequi velit in judicio, quod perinde ſit, quomodo appellet actionem, quod rei ipſi nihil detrahat, ſive hoc, ſive alio nomine iſtam efferat, aut etiam nomen plane omittat, eum tamen etiam poſſe applicare nomina juris Romani, modo puerilem errorem evitet, quo credat veritatem actionum Germanicarum à nominibus illis dependere, aut illarum appellationum magnam eſſe neceſſitatem, cum non amplius vivamus in ſeculo Romanorum formulario, in quo magna ſolicitudine actiones directæ & utiles & quicquid ejus generis ars rabularia amplius introduxerat, diſtingui debebant. ex quibus concludit Hugonis operam non tantopere eſſe deprædicandam Verum, ſi probe perciperet utilitatem & neceſſitatem actioɔoɹd ‘ tanunl dubio aliter judicaret de

de opera Illuſtris Hugonis, & iis qui eam laudant. ſi comprehendere poſſet, quid ſit ſcire nomen actionis, & quomodo hoc differat ab antiquis iſtis formulis actionum, quæ adeo ſequendæ erant, ut, ſi quis vel in ſyllaba erraſſet, cauſa caderet, quæque in *l. 1. C. de formul. & impetrat. ſubl.* ſublatæ ſunt, rationem iſtam, quia non amplius vivimus in ſeculo Romanorum formulario, omiſiſſet. ſi notam haberet veram actionum originem, actiones Romanas & Germanicas ſibi invicem non opponeret. an, quando Status Imperii emit territorium vel aliud quid à Statu Imperii, alia eſt actio Germanorum quam Romanorum? an alia ſunt requiſita emtionis apud Germanos quam Romanos? an recte Status Imperii ageret contra alium hoc in caſu, ſi inſtitueret in judicio Camerali vel alibi contra ipſum actionem locati vel aliam ineptam? an non hic eſt puerilis & abſurdus error? an ideo, quia ignorantia hujus excuſaretur, alii ea imitanda eſſet, an po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

tius laudabili inſtituto opera danda, ut ſingulis controverſiis ſingulæ & propriæ actiones applicentur, ut ſano & recto judicio hoc vult Paulus *l. 6. d. de except. rei judic.*? Actiones juris Romani pleræque oriuntur ex jure gentium, ſive ſint ex dominio, vel alio jure in re, ſive ex obligatione, quod æque obtinet apud Germanos, quam Romanos. & quamvis formulæ actionum ſint ſublatæ, oportet tamen, ut & judici, & actori, & reo conſtet, actionem, quam inſtituit, eſſe aptam & propoſito negotio competentem. quomodo aliâs actor intelliget, ex qua cauſa, quo jure, & quid petendum? quid reus excipiet? quomodo judex jus applicabit? audiamus Andream Gailium a, aſſeſſorem quondam Cameræ Spirenſis Celeberrimum: *de ſingulis actionibus*, inquit, *quarum requiſita, ſi facto in judicium deducto, non conveniunt, reus ab actione intentata abſolvi debet: quod à juvenibus advocatis & judicibus ſolicite ob-*

a *De arreſt. c. 5. n. 11.*

bſervandum, & in votis concipiendis, ut dictandis ſententiis, ante omnia xaminandum, an actiones intentatæ um ſuis neceſſariis requiſitis probatæ, gitimis exceptionibus rei eliſæ non ſint. Qui modus referendi & judicandi audatiſſimus & in CAMERA IMERIALI LONGO USU UTILITER FIRMATUS EST. SERVANDI IGITUR SUNT TERMINI SINGULARUM ACTIONUM, NE INDISCRETE ET MPERITE CONFUNDANTUR, ET SENTENTIAM NULLITATIS ARGUANT: Cujusque judicio jam relinquimus, an Illuſtris Hugo egregiam, an modicam operam præſtiterit,an tantum macilenta actionum vocabula exhibuerit, an vero potius inde ſcire poſſimus, qua ex cauſa petendum, quomodo udicandum, ne forte repellamur à limine judicii, vel ſententia nullitatis arguatur? an Scioli hujus vel Zoili judicium præferendum, an potius Viri omnium confeſſione in jure conſumma-

matiſſimi? cavendum omnino ſtu-dioſæ juventuti, ne vel hîc, vel i aliis juris publici materiis in errorem inducatur ab obſcuro hoc Doctore qui natus videtur, non ad erudiendam ſed perdendam juventutem, non a excolenda, ſed ad deſtruenda ſtudia Quæ ultimo loco tangit hoc libro. c 8. §. 4. de juribus vicariorum, ſupra jam ſunt refutata, quæ vide. Hîc erg finis eſto, & cum ſæpe durioribus & forte injurioſis verbis, quæ aliâs ho-neſtos non decent, ſim uſus, ſper me à benevolo lectore excuſatum iri, cum non factum ſit animo inferendi, ſed retorquendi injuriam.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
391 M 12